

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
GERARD HOGAN
της 23ης Σεπτεμβρίου 2021¹

Υπόθεση C-433/20

**Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte
Gesellschaft mbH**

**κατά
Strato AG**

[αίτηση του Oberlandesgericht Wien (εφετείου Βιέννης, Αυστρία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα – Οδηγία 2001/29/EK – Άρθρο 2 – Δικαίωμα αναπαραγωγής – Άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β' – Εξαίρεση ιδιωτικής αντιγραφής – Διακομιστές που βρίσκονται στην κατοχή τρίτων και τίθενται στη διάθεση φυσικών προσώπων για ιδιωτική χρήση – Παροχή υπηρεσίας υπολογιστικού νέφους – Ερμηνεία της φράσης “σε οποιοδήποτε μέσο” – Δίκαιη αποζημίωση»

I. Εισαγωγή

1. Η διάδοση της χρήσης του φωτοτυπικού μηχανήματος από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 ήταν πιθανώς η πρώτη από μια σειρά τεχνολογικών εξελίξεων που έθεσαν εν αμφιβόλω τις παραδοσιακές αντιλήψεις περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων και, ιδίως, τις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς που σχετίζονται με αυτά. Η εφεύρεση του φωτοτυπικού μηχανήματος είχε ως αποτέλεσμα την ευχερή αναπαραγωγή υλικού προστατευόμενου κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας κατά τρόπο ο οποίος ήταν ουσιαστικά αδύνατον να ελεγχθεί ή να εντοπιστεί. Η ψηφιακή επανάσταση, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη μετά την εμφάνιση του διαδικτύου και του παγκόσμιου ιστού στις αρχές της δεκαετίας του 1990, έχει θέσει ακόμη μεγαλύτερες προκλήσεις για τις ως άνω παραδοσιακές αντιλήψεις.

2. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά μία ακόμη πτυχή του νέου αυτού προβλήματος. Δικαιούται φυσικό πρόσωπο το οποίο κατέχει νομίμως προστατευόμενο κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας υλικό να δημιουργήσει αντίγραφο του εν λόγω υλικού για αμιγώς ιδιωτικούς σκοπούς και, έναντι καταβολής αμοιβής, να το αποθηκεύσει σε εμπορικό διακομιστή ο οποίος χρησιμοποιεί τεχνικές υπολογιστικού νέφους, και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, ποια είναι η αμοιβή που πρέπει ενδεχομένως να καταβληθεί στον κάτοχο των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας; Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το ζήτημα που τίθεται με την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το Oberlandesgericht

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

Wien (εφετείο Βιέννης, Αυστρία), η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 15 Σεπτεμβρίου 2020. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας².

3. Η αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH (στο εξής: Austro-Mechana), εταιρίας συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, και, αφετέρου, της Strato AG (στο εξής: Strato), εταιρίας εγκατεστημένης στη Γερμανία, η οποία παρέχει υπηρεσία αποθήκευσης δεδομένων στο υπολογιστικό νέφος. Η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά το κατά πόσον η Strato οφείλει να καταβάλει αποζημίωση για την εκμετάλλευση του δικαιώματος αναπαραγωγής όσον αφορά τον χώρο αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος που παρέχει στην Αυστρία σε φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση.

4. Η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να εξετάσει το ζήτημα της αντιγραφής από φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση στο ψηφιακό περιβάλλον και, ειδικότερα, της αναπαραγωγής ή της αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος³ περιχομένου προστατευόμενου κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

5. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όταν κράτος μέλος θεσπίζει, βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, εξαίρεση «ιδιωτικής αντιγραφής» από το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής του άρθρου 2 της ίδιας οδηγίας, η εν λόγω αντιγραφή είναι νόμιμη υπό την προϋπόθεση ότι καταβάλλεται στον δικαιούχο η οριζόμενη ως δίκαιη αποζημίωση. Βεβαίως, στην περίπτωση που το κράτος μέλος δεν κάνει χρήση της εξαίρεσης του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', η εν λόγω αναπαραγωγή υλικού που προστατεύεται κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς τη συγκατάθεση του κατόχου των δικαιωμάτων θα είναι σαφώς παράνομη, καθόσον θα αντιβαίνει στο άρθρο 2⁴.

6. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει αν και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, σε ποιον βαθμό, η εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής εφαρμόζεται επίσης σε σχέση με αναπαραγωγές στο υπολογιστικό νέφος περιχομένου προστατευόμενου κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας οι οποίες πραγματοποιούνται από φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση. Εάν κρίνει ότι η εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής εφαρμόζεται και στις εν λόγω αναπαραγωγές, το Δικαστήριο θα πρέπει να εξετάσει εν συνεχεία το ζήτημα της «δίκαιης αποζημίωσης», κατά τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας

² ΕΕ 2001, L 167, σ. 10.

³ Για την περιγραφή του υπολογιστικού νέφους, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Szpunar στην υπόθεση VCAST (C-265/16, EU:C:2017:649, σημεία 1 έως 3). Τον Σεπτέμβριο του 2011, το US National Institute of Standards and Technology (Εθνικό Ίδρυμα Προτύπων και Τεχνολογίας των ΗΠΑ, NIST) όρισε, κατ' ουσίαν, το υπολογιστικό νέφος ως «το μοντέλο που καθιστά δυνατή την πανταχού παρούσα, πρακτική, κατά παραγγελία πρόσβαση δικτύου σε επιμερισμένο σύνολο διαμορφώσιμων υπολογιστικών πόρων (π.χ. δίκτυα, διακομιστές, αποθήκευση, εφαρμογές και υπηρεσίες), η οποία μπορεί να παρασχεθεί ταχέως και να διατεθεί με ελάχιστη διαχειριστική προσπάθεια ή αλληλεπίδραση με τον πάροχο της υπηρεσίας...». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/Legacy/SP/nistspecialpublication800-45.pdf>. Οι συντάκτες του ως άνω ορισμού διευκρίνισαν ότι «το υπολογιστικό νέφος είναι παράδειγμα σε εξέλιξη». Κατά τα φαινόμενα, δεν υπάρχει καθολικά αποδεκτός νομικός ορισμός του υπολογιστικού νέφους ή των υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους. Αυτό οφείλεται αναμφίβολα στον πανταχού παρόντα χαρακτήρα και στην ταχεία εξέλιξη της εν λόγω τεχνολογίας και των σχετικών υπηρεσιών. Εντούτοις, θεωρώ, ότι στο άρθρο τους με τίτλο «The Best Cloud Storage and File-Sharing Services for 2021», οι Michael Muchmore και Jill Duffy όρισαν εύστοχα την «αποθήκευση στο υπολογιστικό νέφος» ως «αποθήκευση αρχείων σε χώρο διαφορετικό από τον σκληρό δίσκο του υπολογιστή, συνήθως στους διακομιστές του παρόχου. Όπως είπε ένας ειδικός σε θέματα τεχνολογίας: “Δεν υπάρχει νέφος. Πρόκειται απλώς για τον υπολογιστή κάποιου άλλου.” Η αποθήκευση δεδομένων στο υπολογιστικό νέφος καθιστά δυνατή την πρόσβαση στα σχετικά αρχεία μέσω του διαδικτύου». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://www.pcmag.com/picks/the-best-cloud-storage-and-file-sharing-services>.

⁴ Εκτός εάν έχει εφαρμογή άλλη εξαίρεση ή άλλος περιορισμός που προβλέπεται στο άρθρο 5 της οδηγίας 2001/29.

2001/29, η οποία θα πρέπει (ενδεχομένως) να καταβληθεί στους κατόχους των δικαιωμάτων σε σχέση με την αποθήκευση στο υπολογιστικό νέφος, την οποία έθεσαν στη διάθεση φυσικών προσώπων για ιδιωτική χρήση πάροχοι πρόσβασης στο διαδίκτυο.

7. Ειδικότερα, δεδομένου ότι τα φυσικά πρόσωπα ενδέχεται να κατέβαλαν ήδη κατά την αγορά συσκευών, υποθεμάτων ή εξοπλισμού –όπως έξυπνα τηλέφωνα, ταμπλέτες ή υπολογιστές⁵ – τέλος το οποίο παρέχει τη δυνατότητα αποθήκευσης και, επομένως, αναπαραγωγής περιεχομένου προστατευόμενου κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας στο υπολογιστικό νέφος και, ως εκ τούτου, καταβάλλουν (δίκαιη) αποζημίωση στους κατόχους των δικαιωμάτων για τη ζημία που υφίστανται ως αποτέλεσμα της αντιγραφής, το ζήτημα που ανακύπτει είναι αν οι πάροχοι πρόσβασης στο διαδίκτυο, οι οποίοι παρέχουν αποθήκευση στο υπολογιστικό νέφος για το ίδιο περιεχόμενο, πρέπει να καταβάλλουν (πρόσθετο) τέλος, ως «δίκαιη αποζημίωση», κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29.

8. Εντούτοις, προτού εξετάσω τα ως άνω ζητήματα, πρέπει να παραθέσω το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου ανέκυψε η υπό κρίση υπόθεση.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Η οδηγία 2001/29

9. Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 5, 9, 10, 31, 32, 35, 38 και 44 της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:

«(2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας, στις 24 και 25 Ιουνίου 1994, επισήμανε την αναγκαιότητα ενός γενικού και ευέλικτου νομικού πλαισίου σε κοινοτικό επίπεδο που θα ευνοεί την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας στην Ευρώπη. Τούτο απαιτεί, κυρίως, την ύπαρξη εσωτερικής αγοράς για τα νέα προϊόντα και τις νέες υπηρεσίες. Έχει ήδη θεσπισθεί ή προωθείται προς θέσπιση σημαντική κοινοτική νομοθεσία για τη διαμόρφωση του εν λόγω ρυθμιστικού πλαισίου. Το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό, δεδομένου ότι προστατεύουν και προωθούν τον σχεδιασμό και την εμπορία νέων προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και τη δημιουργία και εκμετάλλευση του δημιουργικού περιεχομένου τους.

[...]

(5) Χάρη στις τεχνολογικές εξελίξεις οι φορείς δημιουργίας, παραγωγής και εκμετάλλευσης των έργων έχουν πολλαπλασιαστεί και διαφοροποιηθεί. Αν και δεν χρειάζονται νέες έννοιες για την προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας, οι ισχύοντες κανόνες σχετικά με το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα θα πρέπει να προσαρμοστούν και να συμπληρωθούν ώστε να ανταποκρίνονται δεόντως στην οικονομική πραγματικότητα, όπως η εμφάνιση νέων μορφών εκμετάλλευσης.

[...]

⁵ Στο παρελθόν, τα χρησιμοποιούμενα υποθέματα ήταν υλικά «άγραφα» είδη αποθήκευσης, όπως κασέτες ήχου ή/και εικόνας, εν συνεχεία CD και DVD και, πιο πρόσφατα, μονάδες USB. Συσκευές όπως υπολογιστές, έξυπνα τηλέφωνα και εξωτερικοί σκληροί δίσκοι χρησιμοποιούνται επίσης σήμερα παράλληλα με υπηρεσίες αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος.

(9) Κάθε εναρμόνιση του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας, διότι τα εν λόγω δικαιώματα είναι ουσιώδη για την πνευματική δημιουργία. Η προστασία τους συμβάλλει στη διατήρηση και ανάπτυξη της δημιουργικότητας προς όφελος των δημιουργών, των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών, των καταναλωτών, του πολιτισμού, της βιομηχανίας και του κοινού γενικότερα. Η πνευματική ιδιοκτησία έχει αναγνωρισθεί ως αναπόσπαστο μέρος της ιδιοκτησίας.

(10) Για να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική τους εργασία, οι δημιουργοί ή οι ερμηνευτές και εκτελεστές καλλιτέχνες πρέπει να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, όπως και οι παραγωγοί για να μπορούν να χρηματοδοτούν αυτές τις δημιουργίες. [...]

[...]

(31) Πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία περί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων, καθώς και μεταξύ αυτών και των χρηστών προστατευόμενων αντικειμένων. [...]

(32) Η παρούσα οδηγία περιέχει εξαντλητικό κατάλογο εξαιρέσεων και περιορισμών από το δικαίωμα αναπαραγωγής και το δικαίωμα παρουσίασης στο κοινό. Ορισμένες εξαιρέσεις ή περιορισμοί ισχύουν μόνο για το δικαίωμα αναπαραγωγής, κατά περίπτωση. Ο κατάλογος λαμβάνει δεόντως υπόψη τις διαφορετικές νομικές παραδόσεις των κρατών μελών, αποσκοπώντας ταυτόχρονα στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Είναι σκόπιμο τα κράτη μέλη να επιτύχουν εναρμονισμένη εφαρμογή των εν λόγω εξαιρέσεων και περιορισμών, κάτι που θα επανεξεταστεί κατά την αξιολόγηση των εκτελεστικών μέτρων στο μέλλον.

[...]

(35) Σε ορισμένες περιπτώσεις εξαιρέσεων ή περιορισμών, οι δικαιούχοι θα πρέπει να λαμβάνουν δίκαιη και επαρκή αποζημίωση για τη χρήση των προστατευόμενων έργων ή λοιπών προστατευόμενων αντικειμένων τους. Κατά τον καθορισμό της μορφής, των λεπτομερειών καταβολής και του ενδεχόμενου ύψους αυτής της δίκαιης αποζημίωσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες κάθε περίπτωσης. Για την αξιολόγηση των στοιχείων αυτών, πολύτιμο κριτήριο αποτελεί η πιθανή ζημία των δικαιούχων από τη συγκεκριμένη πράξη. Όταν στους δικαιούχους έχει ήδη καταβληθεί αμοιβή σε κάποια άλλη μορφή, λ.χ. ως τμήμα των τελών εκδόσεως αδείας, πιθανόν να μην οφείλεται ειδική ή χωριστή πληρωμή. Για τον καθορισμό του ύψους της δίκαιης αποζημίωσης θα πρέπει να λαμβάνεται πλήρως υπόψη ο βαθμός χρήσης των μέτρων τεχνολογικής προστασίας που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία. Σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η ζημία του δικαιούχου θα ήταν ασήμαντη, πιθανόν να μην προκύπτει υποχρέωση πληρωμής.

[...]

(38) Θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να προβλέπουν εξαίρεση ή περιορισμό από το δικαίωμα αναπαραγωγής, ενδεχομένως με εύλογη αποζημίωση, για ορισμένα είδη αναπαραγωγής ακουστικού, οπτικού και οπτικοακουστικού υλικού για ιδιωτική χρήση. Η εξαίρεση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει την καθιέρωση ή τη διατήρηση συστημάτων αμοιβής για την αποζημίωση των δικαιούχων. [...]

[...]

(44) Η εφαρμογή των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις. Οι εξαιρέσεις [και οι περιορισμοί] δεν πρέπει να εφαρμόζονται κατά τρόπο που θίγει τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου ή εμποδίζει την κανονική εκμετάλλευση του έργου του ή άλλου υλικού. Η πρόβλεψη των εν λόγω εξαιρέσεων ή περιορισμών από τα κράτη μέλη θα πρέπει, ιδιαίτερα, να αντικατοπτρίζει δεόντως τις αυξημένες οικονομικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στο πλαίσιο του νέου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου, η εμβέλεια ορισμένων εξαιρέσεων ή περιορισμών μπορεί να χρειαστεί να περιοριστεί ακόμη περισσότερο όσον αφορά ορισμένες νέες χρήσεις έργων πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλων [προστατευόμενων] αντικειμένων.»

10. Το άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29, με τίτλο «Δικαίωμα αναπαραγωγής», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν, την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει:

- α) στους δημιουργούς, όσον αφορά τα έργα τους,
- β) στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους,
- γ) στους παραγωγούς φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματά τους,
- δ) στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης ταινιών σε φορέα, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους,
- ε) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.»

11. Το άρθρο 3 της οδηγίας 2001/29, με τίτλο «Δικαίωμα παρουσίασης έργων στο κοινό και δικαίωμα διάθεσης άλλων αντικειμένων στο κοινό», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος:

- α) στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους,
- β) στους παραγωγούς φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματά τους,

γ) στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης ταινιών, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους,

δ) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής αναμετάδοσης.

3. Τα δικαιώματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δεν αναλώνονται με οιαδήποτε πράξη παρουσίασης ή διάθεσης στο κοινό, με την έννοια του παρόντος άρθρου.»

12. Το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/29, με τίτλο «Εξαιρέσεις και περιορισμοί», προβλέπει, στην παράγραφο 2, στοιχείο β', τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

β) αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση που συνεκτιμά την εφαρμογή ή όχι των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 στο συγκεκριμένο έργο ή άλλο υλικό.»

13. Το άρθρο 5, παράγραφος 5, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4, εφαρμόζονται μόνο σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις οι οποίες δεν αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση του έργου ή άλλου προστατευμένου αντικειμένου και δεν θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα του δικαιούχου.»

B. Το αυστριακό δίκαιο

14. Το άρθρο 42b, παράγραφος 1, του αυστριακού Urheberrechtsgesetz (νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας⁶, στο εξής: UrhG), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης⁷, προβλέπει τα εξής:

«(1) Ο δημιουργός έργου [...] το οποίο, ως εκ της φύσεώς του, αναμένεται να αναπαραχθεί [...] διά της ενσωματώσεώς του σε υλικό φορέα εικόνας ή ήχου, για προσωπική ή ιδιωτική χρήση δικαιούται εύλογης αμοιβής (αμοιβή για μέσα αποθήκευσης δεδομένων) οσάκις κάθε είδους υλικοί φορείς που είναι πρόσφοροι για τέτοιου είδους αναπαραγωγές τίθενται σε κυκλοφορία εντός της εγχώριας αγοράς για εμπορικούς σκοπούς.»

⁶ Της 9ης Απριλίου 1936 (BGBl. αριθ. 111/1936).

⁷ 16 Αυγούστου 2018 (BGBl. I αριθ. 63/2018). Στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ότι, με τον Urheberrechtsgesetznovelle 1980 (τροποποιητικό νόμο του 1980 περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, στο εξής: UrhGNov 1980), BGBl αριθ. 321/1980, ο Αυστριακός νομοθέτης προέβλεψε αξίωση για δίκαιη αμοιβή κατά όλων όσων θέτουν σε κυκλοφορία στην εγχώρια αγορά για εμπορικούς σκοπούς ορισμένα μέσα αποθήκευσης δεδομένων προς τον σκοπό της αναπαραγωγής και της αποθήκευσης. Εκτοτε, η ρύθμιση αυτή έχει τροποποιηθεί με σκοπό να προσαρμοστεί στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης, εσχάτως με τον Urheberrechts-Novelle 2015 (τροποποιητικό νόμο του 2015 περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, στο εξής: Urh-Nov 2015), BGBl I αριθ. 99/2015, με τον οποίο περιλήφθηκαν στο πεδίο εφαρμογής, ως «κάθε είδους μέσα αποθήκευσης δεδομένων», ιδίως οι σκληροί δίσκοι ηλεκτρονικών υπολογιστών.

II. Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

15. Η Austro-Mechana είναι εταιρία συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας η οποία προστατεύει καταπιστευτικώς τα δικαιώματα παραχώρησης της εκμετάλλευσης και τις αξιώσεις αμοιβής επί μουσικών έργων (με ή χωρίς στίχους), στο όνομά της, αλλά προς το συμφέρον και για λογαριασμό των δικαιούχων τους. Στο πεδίο δραστηριότητας των εταιριών συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων, όπως η Austro-Mechana, εμπίπτουν ιδίως οι εκ του νόμου αξιώσεις για αμοιβή που προβλέπονται στο άρθρο 42b, παράγραφος 1, UrhG, ήτοι η αξίωση για αμοιβή για λόγω εκμετάλλευσης του δικαιώματος αναπαραγωγής σε μέσα αποθήκευσης δεδομένων.

16. Η Austro-Mechana άσκησε αγωγή ενώπιον του Handelsgericht Wien (δικαστηρίου εμπορικών διαφορών Βιέννης, Αυστρία) κατά της Strato, εταιρίας εγκατεστημένης στη Γερμανία, η οποία παρέχει υπηρεσία με την ονομασία «HiDrive». Κατά τον πάροχο της εν λόγω υπηρεσίας, πρόκειται για «εικονική μνήμη που λειτουργεί με την ίδια ταχύτητα και ευκολία χρήσης με έναν (εξωτερικό) σκληρό δίσκο». Κατά τη Strato, η μνήμη «παρέχει αρκετό χώρο για αποθήκευση φωτογραφιών, μουσικής και ταινιών, συγκεντρωμένων σε ένα και μοναδικό σημείο».

17. Η Austro-Mechana άσκησε αγωγή με αίτημα να της επιτραπεί να τιμολογήσει και εν συνεχεία να εισπράξει μέσω συμψηφισμού την αμοιβή που οφείλει η Strato βάσει του άρθρου 42b, παράγραφος 1, του UrhG λόγω εκμετάλλευσης του δικαιώματος αναπαραγωγής σε μέσα αποθήκευσης δεδομένων. Υποστηρίζει ότι το άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG, είναι σκοπίμως διατυπωμένο κατά τρόπο ευρύ, ώστε η αμοιβή λόγω εκμετάλλευσης του δικαιώματος αναπαραγωγής σε μέσα αποθήκευσης δεδομένων να οφείλεται ακόμη και όταν «τίθενται σε κυκλοφορία» κάθε είδους μέσα αποθήκευσης δεδομένων στην εγχώρια αγορά, καθ' οιονδήποτε τρόπο και καθ' οιανδήποτε μορφή, για εμπορικούς σκοπούς, στα οποία πρέπει να υπαχθεί και η παροχή αποθηκευτικού χώρου στο υπολογιστικό νέφος. Η Austro-Mechana υποστηρίζει ότι η περιγραφική φράση «τίθενται σε κυκλοφορία» δεν αφορά αμιγώς τη φυσική διάδοση, αλλά αφήνει σκοπίμως περιθώριο ώστε να συμπεριληφθεί κάθε διαδικασία που, εκ του αποτελέσματος, θέτει στη διάθεση των χρηστών στην εγχώρια αγορά αποθηκευτικό χώρο για αναπαραγωγή που προορίζεται για (προσωπική ή) ιδιωτική χρήση. Επιπλέον, στο άρθρο 42b, παράγραφος 3, του UrhG διευκρινίζεται ότι κρίσιμο στοιχείο αποτελεί το αν η θέση σε κυκλοφορία πραγματοποιείται από σημείο εντός της εθνικής επικράτειας ή από την αλλοδαπή.

18. Η Strato αντέκρουσε την αγωγή. Υποστήριξε ότι το εφαρμοστέο κείμενο του UrhG δεν προβλέπει αμοιβή για υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους και ότι ο νομοθέτης, έχοντας γνώση των τεχνικών δυνατοτήτων, σκοπίμως παρέλειψε να προβλέψει τη δυνατότητα αυτή. Κατά την Strato, δεν χωρεί σύγκριση μεταξύ των υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους και των φυσικών μέσων αποθήκευσης. Ως εκ τούτου, τυχόν ερμηνεία που θα περιελάμβανε και τις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους δεν νοείται, διότι δεν τέθηκαν σε κυκλοφορία στην αγορά μέσα αποθήκευσης δεδομένων, αλλά διατέθηκε απλώς χώρος αποθήκευσης. Η Strato υποστήριξε ότι δεν πωλεί ούτε εκμισθώνει φυσικά μέσα αποθήκευσης στην Αυστρία, αλλά παρέχει απλώς χώρο αποθήκευσης στο διαδίκτυο, στους διακομιστές της που είναι εγκατεστημένοι στη Γερμανία. Επίσης, η Strato επισήμανε ότι έχει ήδη καταβάλει εμμέσως (μέσω συνυπολογισμού στην τιμή που χρεώνει ο κατασκευαστής/εισαγωγέας) τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας για τους διακομιστές της στη Γερμανία. Επιπλέον, οι Αυστριακοί χρήστες κατέβαλαν τέτοιου είδους δικαιώματα για τις συσκευές που είναι απαραίτητες ώστε να καταστεί δυνατή η αναφόρτωση περιεχομένου στο υπολογιστικό νέφος. Συνεπώς η επιβολή πρόσθετης αμοιβής λόγω

εκμετάλλευσης του δικαιώματος αναπαραγωγής σε μέσα αποθήκευσης δεδομένων, η οποία θα αφορούσε τη μνήμη του υπολογιστικού νέφους, θα οδηγούσε, κατά την Strato, σε διπλή ή ακόμα και τριπλή υποχρέωση καταβολής επιβαρύνσεων.

19. Το Handelsgericht Wien (δικαστήριο εμπορικών διαφορών Βιέννης) απέρριψε την αγωγή. Έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι οι κάτοχοι δικαιωμάτων προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων (στο εξής: κάτοχοι) έχουν αξίωση για δίκαιη αμοιβή οσάκις τίθενται σε κυκλοφορία μέσα αποθήκευσης (από σημείο που βρίσκεται είτε εντός της επικράτειας είτε στην αλλοδαπή) στην εγχώρια αγορά για εμπορικούς σκοπούς, εάν ως εκ της φύσεως του προστατευόμενου έργου αναμένεται αυτό να αναπαραχθεί διά της ενσωματώσεώς του σε υλικό φορέα εικόνας ή ήχου για προσωπική ή ιδιωτική χρήση (κατά τρόπο που επιτρέπεται βάσει του άρθρου 42, παράγραφοι 2 έως 7, του UrhG), και μάλιστα σε σχέση με κάθε είδους μέσα αποθήκευσης τα οποία είναι πρόσφορα για τέτοιου είδους αναπαραγωγές.

20. Το Handelsgericht Wien (δικαστήριο εμπορικών διαφορών Βιέννης) αποφάνθηκε ότι, στο άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG, το οποίο μνημονεύει ρητώς «κάθε είδους μέσα αποθήκευσης», εμπίπτουν και οι –εσωτερικοί και εξωτερικοί– σκληροί δίσκοι ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επίσης, επισήμανε ότι υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους προσλαμβάνουν πλείστες όσες μορφές. Κύριος σκοπός της υπηρεσίας είναι να διασφαλίσει ότι ο χρήστης διαθέτει ορισμένη χωρητικότητα μνήμης, χωρίς όμως δικαίωμα αποθήκευσης του περιεχομένου σε συγκεκριμένο διακομιστή ή σε συγκεκριμένους διακομιστές. Αντιθέτως, το δικαίωμά του περιορίζεται στη δυνατότητα πρόσβασης στη χωρητικότητα μνήμης «οπουδήποτε στο υπολογιστικό νέφος» του παρόχου. Επομένως, κατά το ως άνω δικαστήριο, η Strato δεν παραχωρεί στους πελάτες της μέσα αποθήκευσης, αλλά διαθέτει ηλεκτρονικά σε αυτούς, υπό μορφή παρεχόμενης υπηρεσίας, χωρητικότητα μνήμης. Το εν λόγω δικαστήριο επισήμανε ότι, κατά την αξιολόγηση του σχεδίου του Urh-Nov 2015⁸, ζητήθηκε ρητώς και με σχετική τροπολογία να ληφθεί υπόψη και η αποθήκευση σε υπολογιστικό νέφος. Εντούτοις, ο νομοθέτης επέλεξε σκοπίμως να μην περιλάβει στον νόμο τέτοια διάταξη.

21. Η Austro-Mechana άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου έφεση κατά της ως άνω απόφασης. Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι δεν είναι απολύτως σαφές αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 καλύπτει την αποθήκευση προστατευόμενου κατά τις διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας περιεχομένου στο υπολογιστικό νέφος. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, με την απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2017, VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913, στο εξής απόφαση VCAST), το Δικαστήριο έκρινε ότι η αποθήκευση προστατευόμενου περιεχομένου στο υπολογιστικό νέφος πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εκμετάλλευση δικαιωμάτων η οποία επιτρέπεται μόνον από τον δημιουργό.

22. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberlandesgericht Wien (εφετείο Βιέννης) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Έχει η φράση “σε οποιοδήποτε μέσο” του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας [2001/29] την έννοια ότι καταλαμβάνει και διακομιστές που βρίσκονται στην κατοχή τρίτων προσώπων, τα οποία διαθέτουν σε φυσικά πρόσωπα (πελάτες) για ιδιωτική χρήση (και όχι για άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς) χώρο αποθήκευσης στους εν λόγω διακομιστές, τον οποίο οι πελάτες χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή μέσω αποθήκευσης (“cloud computing [υπολογιστικό νέφος]”);

⁸ Πριν από την υποβολή του σχετικού σχεδίου νόμου στο αυστριακό Κοινοβούλιο.

2. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως: Έχει η παρατιθέμενη στο πρώτο ερώτημα διάταξη την έννοια ότι τυγχάνει εφαρμογής επί εθνικής ρυθμίσεως, κατά την οποία ο δημιουργός έχει αξίωση για δίκαιη αμοιβή (αμοιβή για μέσα αποθήκευσης δεδομένων),
- αν έργο (το οποίο μεταδίδεται μέσω ραδιοηλεκτρονικής εκπομπής, τίθεται στη διάθεση του κοινού ή έχει αποτυπωθεί σε αποθηκευτικό μέσο, κατασκευασμένο για εμπορικούς σκοπούς) αναμένεται εκ της φύσεώς του να αναπαραχθεί για προσωπική ή ιδιωτική χρήση, με αποθήκευσή του “σε κάθε είδους αποθηκευτικό μέσο, το οποίο είναι πρόσφορο για τέτοια αναπαραγωγή και τίθεται σε κυκλοφορία στην εγχώρια αγορά για εμπορικούς σκοπούς”,
 - και αν στο πλαίσιο αυτό χρησιμοποιείται η μέθοδος αποθήκευσης που περιγράφεται στο πρώτο ερώτημα;»

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

23. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η Austro-Mechana, η Strato, η Δανική, η Γαλλική, η Ολλανδική και η Αυστριακή Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

24. Όλοι οι ανωτέρω μετέχοντες στη διαδικασία, πλην της Δανικής Κυβέρνησης, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους ενώπιον του Δικαστηρίου κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη στις 7 Ιουλίου 2021.

IV. Ανάλυση

A. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

25. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, της οδηγίας 2001/29 αφορά αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται από φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση σε χώρο αποθήκευσης ή χωρητικότητα μνήμης (στο υπολογιστικό νέφος) που διαθέτει ή παρέχει τρίτος ο οποίος είναι πάροχος πρόσβασης στο διαδίκτυο. Κατ’ ουσίαν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο» του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β΄, της οδηγίας 2001/29 καταλαμβάνει αναπαραγωγή βασισμένη σε υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους που παρέχει τρίτος.

26. Από τη δικογραφία που διαβιβάστηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι το πρώτο προδικαστικό ερώτημα ανέκυψε, μεταξύ άλλων, λόγω της χρήσης της φράσης «τίθενται σε κυκλοφορία στην εγχώρια αγορά» στο άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG. Η Strato υποστήριξε ενώπιον τόσο του αιτούντος δικαστηρίου όσο και του Δικαστηρίου ότι η προφανής βούληση του Αυστριακού νομοθέτη ήταν, με τη χρήση της εν λόγω φράσης, να θεσπίσει ένα σύστημα αποζημίωσης των δικαιούχων επικεντρωμένο αποκλειστικά και μόνον στην εμπορία φυσικών μέσων/υποθεμάτων εγγραφής και, επομένως, να εξαιρέσει τη χρήση υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους παρεχόμενων

από τρίτους⁹.

27. Από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει, επίσης, ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί διευκρινίσεις όσον αφορά την απόφαση VCAST και, ειδικότερα, τον βαθμό στον οποίο η εν λόγω απόφαση μπορεί να εφαρμοστεί στα πραγματικά περιστατικά και στη διαφορά της κύριας δίκης.

28. Επισημαίνεται ότι, εν αντιθέσει προς την εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, η οποία είναι αναγκαστικού δικαίου, οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 3, της ίδιας οδηγίας σε σχέση με το δικαίωμα αναπαραγωγής έχουν προαιρετικό χαρακτήρα για τα κράτη μέλη¹⁰.

29. Στις προτάσεις της στην υπόθεση VG Wort (C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:34, σημεία 35 έως 37), η γενική εισαγγελέας E. Sharpston επισήμανε ότι ο προαιρετικός χαρακτήρας των εξαιρέσεων ή περιορισμών παρέχει στα κράτη μέλη ορισμένη ελευθερία δράσης στον οικείο τομέα. Θεώρησε, επομένως, ότι το κράτος μέλος μπορούσε να θεσπίσει μέτρο με εμβέλεια μικρότερη από εκείνη των επίμαχων διατάξεων. Για παράδειγμα, κατά την γενική εισαγγελέα E. Sharpston, το κράτος μέλος μπορεί, βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, να προβλέψει εξαίρεση για τις αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο όταν αυτές γίνονται μόνο σε χαρτί και αποκλειστικά για τον σκοπό της προσωπικής μελέτης, δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης αυτής είναι στενότερο, βρίσκεται όμως εντός των ορίων του επιτρεπόμενου.

30. Εντούτοις, επισημαίνεται, ότι εν συνεχεία, με την απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, *Corydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 33), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προβλέπουν όρους για τη δίκαιη αποζημίωση οι οποίοι εισάγουν αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση μεταξύ διαφόρων κατηγοριών επιχειρηματιών που διαθέτουν στο εμπόριο συγκρίσιμα προϊόντα εμπιπτόντα στην εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής ή μεταξύ διαφόρων κατηγοριών χρηστών των προστατευόμενων προϊόντων.

31. Κατά τη γνώμη μου, η ίδια προσέγγιση θα πρέπει να εφαρμόζεται και στις υπηρεσίες. Γενικότερα, παρότι διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια¹¹ όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο κάνουν χρήση της εξαίρεσης του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', στο εθνικό τους δίκαιο, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να νομοθετούν προς τον σκοπό αυτό κατά τρόπο που θα αντέβαινε

⁹ Θα ήθελα εξαρχής να επισημάνω ότι, κατά τη γνώμη μου, η αποθήκευση στο υπολογιστικό νέφος περιεχομένου προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας συνιστά αναπαραγωγή του εν λόγω περιεχομένου. Κατά τη Δανική Κυβέρνηση, «ο χρήστης αποθηκεύει στο υπολογιστικό νέφος αποστέλλοντας, από μέσο αποθήκευσης με πρόσβαση στο διαδίκτυο και ενσωματωμένη μνήμη, όπως έξυπνο τηλέφωνο ή υπολογιστή, το επιλεγμένο περιεχόμενο που πρόκειται να αποθηκευτεί στον διακομιστή της υπηρεσίας υπολογιστικού νέφους. Τοιούτοτρόπως, ο χρήστης προβαίνει ταυτοχρόνως σε ψηφιακή αναπαραγωγή του επιλεγμένου περιεχομένου, καθότι το περιεχόμενο είναι πλέον αποθηκευμένο τόσο στο μέσο αποθήκευσης του χρήστη όσο και στον διακομιστή της υπηρεσίας υπολογιστικού νέφους. Εν συνεχεία, ο χρήστης μπορεί είτε να διατηρήσει το περιεχόμενο στο δικό του μέσο αποθήκευσης είτε να το διαγράψει, για παράδειγμα, για να ελευθερώσει αποθηκευτικό χώρο στο δικό του μέσο αποθήκευσης, με αποτέλεσμα να υπάρχει μόνο στο υπολογιστικό νέφος. Ο χρήστης έχει πλέον πρόσβαση στο περιεχόμενο που βρίσκεται στον διακομιστή της υπηρεσίας υπολογιστικού νέφους από οποιαδήποτε συσκευή η οποία μπορεί να συνδεθεί στην υπηρεσία υπολογιστικού νέφους, ήτοι συνήθως από τα ίδια τα μέσα αποθήκευσης του χρήστη και πολύ συχνά, κατά πάσα πιθανότητα, από τα μέσα αποθήκευσης που χρησιμοποίησε αρχικώς ο χρήστης για να προβεί στην αποθήκευση στο υπολογιστικό νέφος». Η υπογράμμιση δική μου.

¹⁰ Με την απόφαση της 10ης Απριλίου 2014, *ACI Adam κ.λπ.* (C-435/12, EU:C:2014:254, σκέψη 21), το Δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία 2001/29 προβλέπει, στο άρθρο 2, τη δυνατότητα των κρατών μελών να παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει, των έργων τους, επιφυλάσσει δε ταυτοχρόνως στα εν λόγω κράτη την ευχέρεια, δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 5, της ίδιας οδηγίας, να θεσπίζουν εξαιρέσεις από το δικαίωμα αυτό και να επιβάλλουν σε αυτό περιορισμούς.

¹¹ Απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, *Corydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

στον υποκείμενο σκοπό της οδηγίας 2001/29 ή θα απέκλινε από αυτόν¹². Είναι, για παράδειγμα, σημαντικό να τονιστεί ότι τα κράτη μέλη που επιλέγουν να κάνουν χρήση της εξαίρεσης του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', πρέπει να το πράττουν με τεχνολογικά ουδέτερο¹³ τρόπο.

32. Επομένως, το ζήτημα στην υπό κρίση υπόθεση είναι το πραγματικό πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 και όχι ο βαθμός στον οποίο το πεδίο εφαρμογής του μπορεί να περιοριστεί από το κράτος μέλος όταν μεταφέρει την εν λόγω διάταξη στο εθνικό δίκαιο επιβάλλοντας τέλος ιδιωτικής αντιγραφής, ενδεχομένως αδικαιολόγητα, μόνον σε ορισμένα αγαθά ή υπηρεσίες. Εν προκειμένω, το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 είναι σαφές: τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαίρεση από το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας σε περίπτωση αναπαραγωγών σε οποιοδήποτε μέσο, που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο¹⁴ για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι οι αποκλειστικοί δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση¹⁵.

33. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, διάταξη όπως το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, η οποία παρεκκλίνει από το προβλεπόμενο στο άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας δικαίωμα αναπαραγωγής, πρέπει να ερμηνεύεται στενά και, ως εκ τούτου, δεν επιτρέπεται ερμηνεία η οποία να υπερβαίνει τις ρητώς προβλεπόμενες περιπτώσεις.¹⁶ Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι η παραγωγή αντιγράφου από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί ως ιδιώτης πρέπει να θεωρείται ως πράξη επιζήμια για τον κάτοχο των οικείων δικαιωμάτων, εφόσον αυτή πραγματοποιείται χωρίς προηγουμένως να ζητηθεί η άδεια του εν λόγω δικαιούχου.¹⁷ Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, καίτοι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι η εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής αποκλείει τη δυνατότητα των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας να επικαλούνται –έναντι τρίτων οι οποίοι πραγματοποιούν αντίγραφα των έργων τους για ιδιωτική χρήση– το αποκλειστικό δικαίωμά τους να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν αναπαραγωγές, εντούτοις η διάταξη αυτή δεν πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι επιβάλλει στον κάτοχο δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, πέραν αυτού του ρητώς προβλεπόμενου περιορισμού, την υποχρέωση να ανέχεται προσβολές των δικαιωμάτων του απορρέουσες από την πραγματοποίηση ιδιωτικών αντιγράφων.¹⁸

¹² Βλ., επίσης, άρθρο 5, παράγραφος 5, της οδηγίας 2001/29.

¹³ Η αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας απαιτεί οι διατάξεις της οδηγίας 2001/29 να ερμηνεύονται κατά τρόπο ώστε να μην τίθενται περιορισμοί στην καινοτομία και την τεχνολογική πρόοδο. Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Eutelsat (C-515/19, EU:C:2021:273, σκέψη 48).

¹⁴ Τα νομικά πρόσωπα δεν δύνανται να τύχουν της εν λόγω εξαίρεσης και δεν δικαιούνται να δημιουργούν αντίγραφα για ιδιωτική χρήση χωρίς την προηγούμενη άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων επί των οικείων έργων ή αντικειμένων. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι δεν είναι σύμφωνη προς το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 η επιβολή τέλους για ιδιωτική αντιγραφή, ιδίως όσον αφορά εξοπλισμούς, συσκευές και υποθέματα ψηφιακής αναπαραγωγής που αποκτώνται από πρόσωπα πλην φυσικών προσώπων, για σκοπούς προδήλως ξένους προς μια τέτοια ιδιωτική αντιγραφή. Απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, EGEDA κ.λπ. (C-470/14, EU:C:2016:418, σκέψεις 30 και 31). Εντούτοις, στην απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Amazon.com International Sales κ.λπ. (C-521/11, EU:C:2013:515, σκέψη 37), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους η οποία επιβάλλει άνευ διακρίσεων τέλος ιδιωτικής αντιγραφής στην πρώτη θέση σε κυκλοφορία στο έδαφός του, για εμπορικούς σκοπούς και έναντι αντιτίμου, υποθεμάτων εγγραφής κατάλληλων για την αναπαραγωγή, προβλέποντας, συγχρόνως, δικαίωμα επιστροφής των καταβληθέντων τελών σε περίπτωση κατά την οποία η τελική χρήση των υποθεμάτων αυτών δεν εμπίπτει στην περίπτωση την οποία αφορά η διάταξη αυτή όταν, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων κάθε εθνικού συστήματος και των επιβαλλομένων με την οδηγία αυτή ορίων, πρακτικές δυσχέρειες δικαιολογούν το σύστημα αυτό χρηματοδότησης της δίκαιης αποζημίωσης και το εν λόγω δικαίωμα επιστροφής είναι πραγματικό και δεν καθιστά εξαιρετικώς δυσχερή την επιστροφή του καταβληθέντος τέλους.

¹⁵ Απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2010, Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, στο εξής: απόφαση Padawan, σκέψη 30).

¹⁶ Απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Corydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 87 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹⁷ Απόφαση Padawan (σκέψη 45).

¹⁸ Πρβλ. απόφαση VCAST (σκέψεις 32 έως 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Βλ. επίσης, κατ' αναλογία, απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, Vereniging Openbare Bibliotheken (C-174/15, EU:C:2016:856, σκέψη 70).

34. Το αιτούν δικαστήριο διευκρίνισε στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως ότι το άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG μεταφέρει στην εθνική έννομη τάξη την εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29. Εντούτοις, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 δεν περιλαμβάνει διατύπωση αντίστοιχη της φράσης «τίθενται σε κυκλοφορία στην εγχώρια αγορά», η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG. Ούτε υπάρχει οποιαδήποτε ένδειξη ότι βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 αποκλειστικά και μόνον σε υλικά μέσα ή υποθέματα.

35. Αντιθέτως, η χρήση της ευρείας και τεχνολογικά ουδέτερης φράσης –«αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο»¹⁹– που περιλαμβάνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, συνηγορεί σαφώς κατά της ερμηνείας αυτής²⁰. Κατά τη γνώμη μου, η γραμματική ερμηνεία της φράσης αυτής και μόνον²¹ διασφαλίζει ότι η εξαίρεση δεν περιορίζεται σε αναπαραγωγές σε υλικά μέσα ή υποθέματα ούτε, άλλωστε, σε αναλογική ή μη ψηφιακή μορφή²². Επομένως, η εξαίρεση καλύπτει, μεταξύ άλλων, αναπαραγωγές τόσο σε αναλογική όσο και σε ψηφιακή μορφή²³ και αναπαραγωγές σε υλικό υπόθεμα, όπως χαρτί ή CD/DVD, ή σε κάπως πιο άυλο μέσο/υπόθεμα, όπως ο χώρος αποθήκευσης ή η χωρητικότητα μνήμης στις υποθέσεις των κύριων δικών²⁴ που διατίθενται στο υπολογιστικό νέφος από πάροχο πρόσβασης στο διαδίκτυο.

¹⁹ Η υπογράμμιση δική μου.

²⁰ Διαπιστώνεται ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 δεν περιλαμβάνει καμία ρητή παραπομπή στο δικαίωμα των κρατών μελών. Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, από τις επιταγές τόσο της ενιαίας εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης όσο και της αρχής της ισότητας προκύπτει ότι, όταν διάταξη του δικαίου της Ένωσης δεν περιέχει ρητή παραπομπή στο δικαίωμα των κρατών μελών, για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της πρέπει κανονικά να ερμηνεύεται, σε ολόκληρη την Ένωση, κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο. Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Padawan (σκέψεις 31 έως 33), σχετικά με την έννοια της «δίκαιης αποζημίωσης» που μνημονεύεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29. Ως εκ τούτου, θεωρώ ότι η φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο» πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο σε ολόκληρη την Ένωση.

²¹ Βλ., αντιθέτως, απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Nederlands Uitgeversverbond και Groep Algemene Uitgevers* (C-263/18, EU:C:2019:1111, σκέψη 37). Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι δεν ήταν σαφές από το γράμμα, μεταξύ άλλων, του άρθρου 4 της οδηγίας 2001/29 ή από οποιαδήποτε άλλη διάταξη της εν λόγω οδηγίας αν η παροχή μέσω καταφόρτωσης, για μόνιμη χρήση, ηλεκτρονικού βιβλίου συνιστά παρουσίαση στο κοινό, κατά το άρθρο 3 της ίδιας οδηγίας, και ιδίως διάθεση στο κοινό ενός έργου κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτό όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος, ή πράξη διανομής κατά την έννοια του άρθρου 4 της εν λόγω οδηγίας. Αφού έλαβε υπόψη, μεταξύ άλλων, τους σκοπούς που επιδιώκουν τα άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 2001/29, τη Συνθήκη του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία (στο εξής: Συνθήκη του ΠΟΔΙ), η οποία συνήφθη στη Γενεύη, στις 20 Δεκεμβρίου 1996, και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 2000/278/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 2000 (ΕΕ 2000, L 89, σ. 6) και τέθηκε σε ισχύ, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις 14 Μαρτίου 2010 (ΕΕ 2010, L 32, σ. 1), καθώς και το ιστορικό θέσπισης της οδηγίας 2001/29, το Δικαστήριο έκρινε ότι η παροχή στο κοινό ηλεκτρονικού βιβλίου μέσω καταφόρτωσης, για μόνιμη χρήση, καλύπτεται από την έννοια της «παρουσίασης στο κοινό» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας.

²² Παρότι η εξαίρεση του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 πρέπει να ερμηνεύεται στενά, η διατύπωση της εν λόγω διάταξης αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό το αντίστοιχο ευρώς οριζόμενο και τεχνολογικά ουδέτερο αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής του άρθρου 2 της οδηγίας 2001/29. Κατά την εν λόγω διάταξη, τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν σε ορισμένα πρόσωπα το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν, την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή *με οποιοδήποτε μέσο και μορφή*. Βλ. επίσης άρθρο 9, παράγραφος 1, της Σύμβασης της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων (Πράξη των Παρισίων της 24ης Ιουλίου 1971), όπως τροποποιήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1979.

²³ Με την απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, *VG Wort κ.λπ.* (C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:426, σκέψη 67), το Δικαστήριο απέκλεισε από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29, όλα τα μη αναλογικά υποθέματα αναπαραγωγής, ήτοι, μεταξύ άλλων, τα ψηφιακά, στον βαθμό που το υπόθεμα, για να αποτελεί μέσο αναπαραγωγής ανάλογο με το χαρτί, πρέπει να μπορεί να φέρει, και να φέρει πράγματι, φυσική αναπαραστάση η οποία μπορεί να γίνει αντιληπτή και να ερμηνευθεί με τις ανθρώπινες αισθήσεις. Βλ., αντιθέτως, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, *Corydan Båndkorfi* (C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 25), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι η διάθεση σε φυσικά πρόσωπα, υπό την ιδιότητά τους ως ιδιωτών χρηστών, εξοπλισμού, συσκευών και υλικών υποθεμάτων ικανών να παράγουν αντίγραφα αρκεί για να δικαιολογήσει την επιβολή του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής.

²⁴ Αναγνωρίζω ότι η φράση «κάπως πιο άυλο μέσο» είναι σκοπίμως αόριστη. Ακόμη και στην περίπτωση υπολογιστικού νέφους και υπηρεσιών αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος ή στο διαδίκτυο, τα σχετικά δεδομένα –τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν ή να μην περιλαμβάνουν περιεχόμενο προστατευόμενο με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας– αποθηκεύονται τελικώς σε ψηφιακή μορφή από τον πάροχο της υπηρεσίας υπολογιστικού νέφους σε υλικά μέσα/υποθέματα, όπως διακομιστές.

Συναφώς, το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 διαφέρει από το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της ίδιας οδηγίας, το οποίο προβλέπει ρητώς ότι το πεδίο εφαρμογής του περιορίζεται σε «αναπαραγωγές σε χαρτί ή ανάλογο υλικό φορέα»²⁵.

36. Επιπλέον, το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται από έναν από τους κύριους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 2001/29, ήτοι να διασφαλιστεί ότι η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ δεν καθίσταται ξεπερασμένη και παρωχημένη λόγω της τεχνολογικής προόδου και της εμφάνισης νέων μορφών εκμετάλλευσης περιεχομένου που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας²⁶. Ο ως άνω σκοπός προφανώς θα υπονομευόταν αν οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί της προστασίας που θεσπίστηκαν, κατά την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29, υπό το πρίσμα του νέου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος ερμηνεύονταν κατά τρόπο ώστε να αποκλείουν την ανάλογη συνεκτίμηση των εν λόγω τεχνολογικών εξελίξεων και της εμφάνισης ιδίως ψηφιακών μέσων και υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους²⁷.

37. Το συμπέρασμά μου επί του ως άνω ζητήματος δεν μεταβάλλεται λόγω του ότι το περιεχόμενο που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αναπαράγεται σε χώρο αποθήκευσης εντός του υπολογιστικού νέφους που διατίθεται ή παρέχεται από τρίτο ο οποίος είναι πάροχος πρόσβασης στο διαδίκτυο. Στην απόφαση VCAST²⁸, η οποία αφορούσε επίσης υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους –καίτοι στο διαφορετικό πλαίσιο της διευκόλυνσης παράνομης καταφόρτωσης τηλεοπτικού υλικού προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας– το Δικαστήριο επανέλαβε την πάγια νομολογία του ότι, προκειμένου τα εμπλεκόμενα φυσικά πρόσωπα να μπορούν να επικαλεσθούν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', δεν απαιτείται να

²⁵ Η υπογράμμιση δική μου. Με την απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, VG Wort κ.λπ. (C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:426, σκέψεις 65 και 66), το Δικαστήριο έκρινε ότι από το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29, που μνημονεύει ρητώς το χαρτί, προκύπτει ότι υποθέματα που δεν έχουν ιδιότητες συγκρίσιμες και ισοδύναμες με εκείνες του χαρτιού δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης που θεσπίζεται με την εν λόγω διάταξη. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν θα μπορούσε να εξασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα της εξαίρεσης αυτής, λαμβανομένης υπόψη ιδίως της εξαίρεσης του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, η οποία αφορά τις «αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται σε οποιοδήποτε μέσο». Στις προτάσεις της στην υπόθεση VG Wort (C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:34, σημείο 39), η γενική εισαγγελέας E. Sharpston επισήμανε ότι, ενώ ο ορισμός του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', οριοθετείται μόνον από την άποψη των μέσων αναπαραγωγής και του υποθέματος που χρησιμοποιήθηκε, ο ορισμός του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', αναφέρεται αποκλειστικά στην ταυτότητα του προσώπου που προβαίνει σε αναπαραγωγή και στους σκοπούς για τους οποίους πραγματοποιείται. Για εκτίμηση της διαφοράς των πεδίων εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', και του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, βλ. επίσης προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Cruz Villalón στην υπόθεση Hewlett-Packard Belgium (C-572/13, EU:C:2015:389, σημεία 35 έως 54). Βλ., επίσης, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2015, Hewlett-Packard Belgium (C-572/13, EU:C:2015:750, σκέψεις 28 έως 43), σχετικά με την αλληλεπικάλυψη μεταξύ των αντίστοιχων πεδίων εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2001/29.

²⁶ Βλ. αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2001/29.

²⁷ Στην αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/19 επισημαίνεται ρητώς ότι οι εξαιρέσεις από τα δικαιώματα και οι περιορισμοί των δικαιωμάτων που ισχύουν στα κράτη μέλη πρέπει να επανεξεταστούν υπό το πρίσμα του νέου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος. Συναφώς, με την απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2011, Football Association Premier League κ.λπ. (C-403/08 και C-429/08, EU:C:2011:631, σκέψεις 161 έως 164), το Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά την υποχρεωτική εξαίρεση από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, ότι η ερμηνεία των προϋποθέσεων που τίθενται στην εν λόγω διάταξη πρέπει να μη θίγει την πρακτική αποτελεσματικότητα της ούτως θεσπισθείσας εξαίρεσης και να μην έρχεται σε αντίθεση με τον σκοπό της, όπως αυτός προκύπτει ιδίως από την αιτιολογική σκέψη 31 της εν λόγω οδηγίας. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε περαιτέρω ότι, «[συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον σκοπό της, η εξαίρεση αυτή πρέπει να καθιστά δυνατή και να διασφαλίζει την ανάπτυξη και τη λειτουργία νέων τεχνολογιών, καθώς και την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των δικαιωμάτων και των συμφερόντων, αφενός, των δικαιούχων και, αφετέρου, των χρηστών προστατευόμενων έργων, οι οποίοι επιθυμούν να επωφεληθούν από τις εν λόγω νέες τεχνολογίες». Βλ., επίσης, απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Public Relations Consultants Association (C-360/13, EU:C:2014:1195, σκέψη 24). Θεωρώ ότι δεν υφίσταται λόγος απόκλισης από την ως άνω προσέγγιση στην υπό κρίση υπόθεση, παρά τον προαιρετικό χαρακτήρα της εξαίρεσης του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 και την απαίτηση περί στενής ερμηνείας του πεδίου εφαρμογής της.

²⁸ Βλ. σκέψη 35 της απόφασης VCAST και εκεί μνημονευόμενη νομολογία.

διαθέτουν εξοπλισμό αναπαραγωγής. Επομένως, τρίτος μπορεί να παρέχει συσκευές ή υπηρεσίες αντιγραφής, στοιχείο το οποίο συνιστά πραγματική προϋπόθεση για την απόκτηση ιδιωτικών αντιγράφων από τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα²⁹.

38. Όπως προεκτέθηκε, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση VCAST, η VCAST χρησιμοποίησε τεχνολογία υπολογιστικού νέφους για να παράσχει πρόσβαση, σε εμπορική βάση, σε (προστατευόμενα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας) τηλεοπτικά προγράμματα που παρήγαν ιταλικοί τηλεοπτικοί οργανισμοί. Στην εν λόγω υπόθεση, η VCAST έθεσε παρανόμως στη διάθεση των πελατών της, μέσω του διαδικτύου, σύστημα βιντεοεγγραφής το οποίο χρησιμοποιούσε, για τον σκοπό αυτό, χώρο αποθήκευσης εντός του υπολογιστικού νέφους³⁰. Αντιθέτως, η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά μόνον τη διάθεση χωρητικότητας μνήμης στο υπολογιστικό νέφος και τη δυνητική αποθήκευση από φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση νομίμως αποκτηθέντος υλικού προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στους υπολογιστές/διακομιστές του παρόχου της υπηρεσίας. Εντούτοις, η τεχνολογική αυτή πρόοδος δεν μεταβάλλει το γεγονός ότι, από νομικής απόψεως, κάτι τέτοιο μπορεί να είναι αντίστοιχο με τη φωτοτυπική αντιγραφή ενός ολόκληρου βιβλίου ή την αντιγραφή ενός CD στον σκληρό δίσκο υπολογιστή όταν, στα εν λόγω παραδείγματα, το βιβλίο και το CD αγοράστηκαν αμφότερα από τον ενδιαφερόμενο καταναλωτή³¹.

39. Είναι αληθές ότι η προσβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας που διαπιστώθηκε με την απόφαση VCAST ήταν πιο σοβαρή και επιζήμια για τον δικαιούχο από αυτήν που δυνητικά διαπιστώνεται από τα πραγματικά περιστατικά στην υπό κρίση υπόθεση, καθόσον η παρουσίαση στο κοινό στην υπόθεση εκείνη είχε τη μορφή παράνομης ραδιοτηλεοπτικής εκπομπής την οποία δεν είχε εγκρίνει ο δικαιούχος. Πλην όμως, αμφότερες οι υποθέσεις αφορούν την πράξη αναπαραγωγής από φυσικό πρόσωπο του προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας περιεχομένου σε «μέσο». Επομένως, από την απόφαση VCAST (όπως, άλλωστε, και από προγενέστερη νομολογία) προκύπτει σαφώς ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί εμμέσως ότι η εν λόγω νομολογία και το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 εφαρμόζονται σε τέτοιες αναπαραγωγές περιεχομένου προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής

²⁹ Με την απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, *Corydan Båndkopri* (C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 86), το Δικαστήριο επισήμανε ότι το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας 2001/29 ουδόλως διευκρινίζει τα χαρακτηριστικά των μέσων από τα οποία, ή με τη βοήθεια των οποίων, πραγματοποιούνται τα αντίγραφα για ιδιωτική χρήση. Ειδικότερα, στο εν λόγω άρθρο δεν γίνεται καμία αναφορά στη νομική φύση του συνδέσμου ο οποίος, όπως το δικαίωμα ιδιοκτησίας, μπορεί να συνδέει το φυσικό πρόσωπο, που δημιουργεί το αντίγραφο για ιδιωτική χρήση, με το μέσο που χρησιμοποιεί. Στη σκέψη 91 της ίδιας απόφασης, το Δικαστήριο έκρινε, περαιτέρω, ότι η οδηγία 2001/29 δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει δίκαιη αποζημίωση για αναπαραγωγές προστατευόμενων έργων που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο από μέσο που ανήκει σε τρίτο ή με τη βοήθεια μέσου που ανήκει σε τρίτο.

³⁰ Στη σκέψη 15 της απόφασης VCAST, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι «στην πράξη, ο χρήστης επιλέγει μια εκπομπή στον διαδικτυακό τόπο της VCAST, όπου εμφανίζεται το σύνολο των προγραμμάτων των τηλεοπτικών σταθμών που καλύπτει η παρεχόμενη από την εταιρία αυτή υπηρεσία. Ο χρήστης μπορεί είτε να ορίσει μια συγκεκριμένη εκπομπή είτε ορισμένη χρονική ζώνη. Στη συνέχεια, το σύστημα που διαχειρίζεται η VCAST λαμβάνει το τηλεοπτικό σήμα με τη βοήθεια των κεραιών της και καταγράφει το εκπεμπόμενο κατά την ορισθείσα χρονική ζώνη πρόγραμμα εκπομπών στον ευρισκόμενο στο υπολογιστικό νέφος χώρο αποθήκευσης των δεδομένων τον οποίο έχει υποδείξει ο χρήστης. *Ο τελευταίος αγοράζει αυτόν τον χώρο αποθήκευσης από άλλον προμηθευτή*». Η υπογράμμιση δική μου.

³¹ Η Γαλλική Κυβέρνηση επισήμανε ότι ο ιδιώτης μπορεί να αναπαραγάγει στο υπολογιστικό νέφος τη βιβλιοθήκη μουσικής ή βίντεο που απέκτησε νομίμως, ώστε να έχει ευχερή πρόσβαση σε αυτήν, χωρίς να χρειάζεται να χρησιμοποιεί τα υλικά υποθέματα των εν λόγω έργων.

ιδιοκτησίας στο υπολογιστικό νέφος³². Υπογραμμίζω και πάλι ότι δεν πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι στις περιπτώσεις στις οποίες το κράτος μέλος κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχει το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', η πράξη αναπαραγωγής από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτικούς σκοπούς δεν είναι παράνομη,³³ αρκεί να καταβληθεί, στην περίπτωση αυτή, δίκαιη αποζημίωση.

40. Εντούτοις, ο πάροχος των συσκευών αναπαραγωγής ή των υπηρεσιών αντιγραφής δεν μπορεί να διαθέτει περιεχόμενο που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς την άδεια του δικαιούχου. Επομένως, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 συνεπάγεται ότι ο δικαιούχος δεν στερείται, κατά τα λοιπά, το δικαίωμα να απαγορεύει ή να επιτρέπει την πρόσβαση στο περιεχόμενο που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και του οποίου φυσικά πρόσωπα επιθυμούν να δημιουργήσουν αντίγραφα για ιδιωτική χρήση σύμφωνα με τις διατάξεις του.³⁴ Συγκεκριμένα, με την απόφαση της 10ης Απριλίου 2014, ACI Adam κ.λπ. (C-435/12, EU:C:2014:254, σκέψη 41), το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι δεν εμπίπτουν σε αυτό οι περιπτώσεις ιδιωτικών αντιγράφων πραγματοποιούμενων από παράνομη πηγή.³⁵

41. Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, η εξαίρεση ή ο περιορισμός που προβλέπεται σε αυτό αφορά αποκλειστικά και μόνον το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 της ίδιας οδηγίας³⁶. Δεν εκτείνεται, μεταξύ άλλων, στο δικαίωμα παρουσίασης έργων στο κοινό και στο δικαίωμα διάθεσης άλλων αντικειμένων στο κοινό που προβλέπεται στο άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας.

42. Από τα πραγματικά περιστατικά της απόφασης VCAST προκύπτει σαφώς ότι, στην υπόθεση εκείνη, ο πάροχος πρόσβασης στο διαδίκτυο είχε παράσχει δύο υπηρεσίες οι οποίες συνίσταντο στην αναπαραγωγή και τη διάθεση των έργων και των αντικειμένων τα οποία αφορούσε η εν λόγω υπηρεσία, τα οποία αποθηκεύονταν εν συνεχεία σε χώρο αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος

³² Στις προτάσεις του στην υπόθεση VCAST (C-265/16, EU:C:2017:649, σημεία 23 έως 28), ο γενικός εισαγγελέας M. Szpunar θεώρησε ότι δεν υπάρχει κανένα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 δεν επιτρέπει η αντιγραφή που καλύπτεται από την εξαίρεση που καθιερώνει το εν λόγω άρθρο να πραγματοποιείται σε χώρο αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος. Ο γενικός εισαγγελέας M. Szpunar αναγνώρισε ότι η παραγωγή των αντιγράφων και η αποθήκευσή τους στο υπολογιστικό νέφος απαιτεί την παρέμβαση τρίτων. Θεώρησε, εντούτοις, ότι η εν λόγω μορφή αναπαραγωγής δεν πρέπει να αποκλειστεί από το πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης της ιδιωτικής αντιγραφής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 συνεπεία του γεγονότος και μόνο της παρέμβασης τρίτου η οποία δεν περιορίζεται σε απλή θέση στη διάθεση του χρήστη υποθεμάτων ή εξοπλισμού. Κατά τον γενικό εισαγγελέα M. Szpunar, ενόσω ο χρήστης εξακολουθεί να είναι εκείνος που αναλαμβάνει την πρωτοβουλία να προβεί στην αναπαραγωγή και ο οποίος καθορίζει το αντικείμενο και τον τρόπο πραγματοποίησης αυτής, δεν υπάρχει καμία καθοριστική διαφορά μεταξύ της πράξης αυτής και της αναπαραγωγής που πραγματοποιείται από τον ίδιο χρήστη με τη βοήθεια εξοπλισμού τον οποίο ελέγχει άμεσα ο ίδιος.

³³ Υπό την προϋπόθεση ότι το φυσικό πρόσωπο έχει νόμιμη πρόσβαση στο περιεχόμενο που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

³⁴ Απόφαση VCAST (σκέψη 39).

³⁵ Με την απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Corydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 82), το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 προβλέπει εξαίρεση από το αποκλειστικό δικαίωμα του δικαιούχου να επιτρέπει ή να απαγορεύει την αναπαραγωγή του έργου. Τούτο προϋποθέτει κατ' ανάγκην ότι το αντικείμενο της αναπαραγωγής που αφορά η διάταξη αυτή είναι προστατευόμενο έργο, *μη παραποιημένο ή πειρατικό*.

³⁶ Βλ. αιτιολογική σκέψη 32 της οδηγίας 2001/29, στην οποία επισημαίνεται, μεταξύ άλλων, ότι «[ο]ρισμένες εξαιρέσεις ή περιορισμοί ισχύουν μόνο για το δικαίωμα αναπαραγωγής, κατά περίπτωση». Η εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 εφαρμόζεται στην αναπαραγωγή έργων, την εγγραφή σε υλικό φορέα ερμηνειών ή εκτελέσεων, σε φωνογραφήματα, στην υλική ενσωμάτωση ταινιών σε φορέα και στην υλική ενσωμάτωση εκπομπών.

που ο χρήστης αγόραζε από άλλον προμηθευτή³⁷. Όπως έχω ήδη επισημάνει, δεν προκύπτει από τα πραγματικά περιστατικά που εξέθεσε το αιτούν δικαστήριο ότι η Strato παρείχε στα φυσικά πρόσωπα οποιεσδήποτε υπηρεσίες για ιδιωτική χρήση πέραν της χωρητικότητας μνήμης στο υπολογιστικό νέφος.

43. Κατόπιν των ανωτέρω, εκτιμώ ότι η φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο» του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας περιλαμβάνει αναπαραγωγή βασισμένη σε υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους τις οποίες παρέχει τρίτος.

B. Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

44. Κατόπιν του συμπεράσματός μου επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, πρέπει να εξεταστεί το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο. Με το εν λόγω προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 απαιτεί να προβλέπεται, δυνάμει εθνικής ρύθμισης περί ιδιωτικής αντιγραφής, όπως το άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG η καταβολή δίκαιης αποζημίωσης σε δικαιούχους σε σχέση με τη χωρητικότητα μνήμης στο υπολογιστικό νέφος την οποία διαθέτουν τρίτοι σε φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση. Το εν λόγω ερώτημα υποβλήθηκε διότι το άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG δεν προβλέπει την καταβολή τέλους σε σχέση με υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους. Ωστόσο, η εν λόγω διάταξη προβλέπει την καταβολή τελών σε σχέση με διάφορα μέσα.

45. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η Strato υποστήριξε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι έχει καταβάλει «εμμέσως (μέσω συνυπολογισμού στην τιμή από τον κατασκευαστή/εισαγωγέα) τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας για τους διακομιστές της στη Γερμανία, ενώ και οι (Αυστριακοί) χρήστες κατέβαλαν τέτοιου είδους δικαιώματα για τις συσκευές που είναι απαραίτητες ώστε να καταστεί δυνατή η αναφόρτωση περιεχομένου στο υπολογιστικό νέφος. Συνεπώς η επιβολή πρόσθετης αμοιβής για μέσα αποθήκευσης δεδομένων, η οποία θα αφορούσε τη μνήμη στην οποία συνίσταται το υπολογιστικό νέφος, θα οδηγούσε σε διπλή ή ακόμα και τριπλή υποχρέωση καταβολής επιβαρύνσεων».

1. Επιχειρήματα των μετεχόντων στη διαδικασία

46. Η Austro-Mechana θεωρεί ότι οι αναπαραγωγές στο υπολογιστικό νέφος προκαλούν ζημία στους δικαιούχους με παρόμοιο τρόπο όπως η διανομή υποθεμάτων εγγραφής ή συσκευών αναπαραγωγής ή η παροχή υπηρεσιών αναπαραγωγής, και, επομένως, πρέπει για αυτές να καταβάλλεται δίκαιη αποζημίωση. Ως εκ τούτου, υποστηρίζει ότι το άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο σύμφωνο με το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, ήτοι υπό την έννοια ότι η δίκαιη αποζημίωση που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη πρέπει να καταβάλλεται σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών για αναπαραγωγή στο υπολογιστικό νέφος.

³⁷ Η VCAST έθετε στη διάθεση των πελατών της, μέσω του διαδικτύου, σύστημα βιντεοεγγραφής, σε χώρο αποθήκευσης των δεδομένων εντός του υπολογιστικού νέφους, των εκπομπών ιταλικών τηλεοπτικών οργανισμών επίγειας μετάδοσης. Ο χρήστης επέλεγε εκπομπή ή χρονική ζώνη στον διαδικτυακό τόπο της VCAST. Στη συνέχεια, το σύστημα που διαχειριζόταν η VCAST λάμβανε το τηλεοπτικό σήμα και κατέγραφε το εκπεμπόμενο κατά την ορισθείσα χρονική ζώνη πρόγραμμα εκπομπών στον ευρισκόμενο στο υπολογιστικό νέφος χώρο αποθήκευσης των δεδομένων τον οποίο έχει υποδείξει ο χρήστης. Ο τελευταίος αγόραζε αυτόν τον χώρο αποθήκευσης από άλλον προμηθευτή. Επομένως, η υπό κρίση υπόθεση είναι καινοφανής, διότι η VCAST, εν αντιθέσει προς την Strato, δεν διέθετε η ίδια χώρο αποθήκευσης.

47. Η Strato υποστηρίζει ότι ο Αυστριακός νομοθέτης απέκλεισε ειδικώς τις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους από το άρθρο 42b, παράγραφος 1, του UrhG, προκειμένου να αποφευχθεί η καταβολή διπλών, ή ακόμη και τριπλών, τελών. Συναφώς, επισημαίνει ότι, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί σε υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, το υλικό που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να βρίσκεται σε μέσο αποθήκευσης ώστε να μπορεί να μεταφορτωθεί στο υπολογιστικό νέφος. Βάσει του αυστριακού δικαίου, καταβάλλεται τέλος δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για το μέσο αποθήκευσης –κινητό τηλέφωνο, υπολογιστής, ταμπλέτα– με το οποίο δημιουργείται το ιδιωτικό αντίγραφο. Επιπλέον, κατά τη Strato, ο χρήστης καταβάλλει τέλος προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση στο πρωτότυπο. Η Strato υποστηρίζει επίσης ότι η εγγραφή και μόνον του ιδιωτικού αντιγράφου στο υπολογιστικό νέφος δεν παρουσιάζει καμία χρησιμότητα για τον χρήστη. Ο ιδιώτης χρήστης χρησιμοποιεί το υπολογιστικό νέφος μόνο για να αποκτήσει πρόσβαση από άλλον τερματικό εξοπλισμό στο περιεχόμενο που καταφόρτωσε ή για να το αποθηκεύσει σε τέτοιο εξοπλισμό. Εντούτοις, ο εν λόγω εξοπλισμός διαθέτει το δικό του μέσο αποθήκευσης, το οποίο υπόκειται σε τέλος. Επομένως, κατά τη Strato, στην πλευρά του χρήστη και μόνον, οι δικαιούχοι έχουν μέχρι και τρεις πηγές εσόδων: πρώτον, την αρχική απόκτηση του έργου, δεύτερον, την αποθήκευση στον τερματικό εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για την αναφόρτωση, ο οποίος υπόκειται σε τέλος, και τρίτον, την αποθήκευση στον τερματικό εξοπλισμό που χρησιμοποιείται για την καταφόρτωση, ο οποίος επίσης υπόκειται σε τέλος. Κατ' αναλογία προς την απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, VG Wort κ.λπ. (C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:426, σκέψη 78), η Strato θεωρεί επίσης ότι, οσάκις χρησιμοποιείται αλυσίδα συσκευών για τη δημιουργία ιδιωτικού αντιγράφου, η απαίτηση καταβολής δίκαιης αποζημίωσης μπορεί να επιβληθεί μόνο σε μία συσκευή της αλυσίδας.

48. Κατά την Αυστριακή Κυβέρνηση, διακομιστής μέσω του οποίου παρέχονται υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους σε ιδιώτες συνιστά μέσο εγγραφής σε σχέση με το οποίο ο παραγωγός ή ο εισαγωγέας υποχρεούται να καταβάλει αμοιβή. Η εν λόγω αμοιβή μετακυλιέται στον πάροχο των υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους. Επομένως, πρόσθετη αξίωση αμοιβής έναντι του παρόχου υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους είναι περιττή και ενδέχεται να συνεπάγεται υπεραντιστάθμιση.

49. Η Δανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι οι υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους δεν μπορούν να εξομοιωθούν με τη διάθεση σε φυσικά πρόσωπα εξοπλισμού, συσκευών και υλικών μέσων ικανών να παράγουν αντίγραφα ή με την παροχή στα εν λόγω πρόσωπα υπηρεσίας αναπαραγωγής. Ως εκ τούτου, θεωρεί ότι η απόφαση Padawan, η οποία εφαρμόζεται σε φυσικά μέσα αποθήκευσης, όπως CD και DVD, και είναι προγενέστερη του υπολογιστικού νέφους, δεν έχει εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης. Κατά τη Δανική Κυβέρνηση, το υπολογιστικό νέφος δεν είναι απαραίτητο για τα φυσικά πρόσωπα που επιθυμούν να αποκτήσουν ιδιωτικά αντίγραφα. Η υπηρεσία υπολογιστικού νέφους είναι απλώς και μόνον ένας χώρος ψηφιακής αποθήκευσης για ψηφιακό περιεχόμενο, στο δε περιεχόμενο που αποθηκεύεται τοιούτοτρόπως μπορούν να έχουν πρόσβαση μόνον ιδιώτες μέσω των τύπων μέσων αποθήκευσης που χρησιμοποιήθηκαν για την αρχική αποθήκευση, ήτοι έξυπνα τηλέφωνα ή υπολογιστές. Επομένως, προϋπόθεση για να κατέχουν τα φυσικά πρόσωπα ιδιωτικό αντίγραφο είναι η ύπαρξη των ως άνω αρχικών μέσων αποθήκευσης – και όχι η υπηρεσία υπολογιστικού νέφους. Ως εκ τούτου, σύστημα στο οποίο οι υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους υπόκεινται σε τέλος δεν συνάδει με την απαίτηση περί «ισορροπίας» που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29. Η Δανική Κυβέρνηση θεωρεί ότι ενδέχεται να υφίσταται μη αμελητέος κίνδυνος υπεραντιστάθμισης, ο οποίος συνίσταται στην καταβολή πλειόνων τελών για το ίδιο ιδιωτικό αντίγραφο. Αυτό μπορεί να συμβεί, ιδίως, σε περιπτώσεις στις οποίες καταβάλλονται δύο τέλη, ένα για το μέσο αποθήκευσης στο οποίο δημιουργείται το αντίγραφο και ένα για τη μεταγενέστερη υπηρεσία που συνίσταται στην αποθήκευσή του (για παράδειγμα, υπηρεσία υπολογιστικού νέφους).

50. Η Γαλλική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι οι διακομιστές που χρησιμοποιούν οι πάροχοι υπηρεσιών, ακόμη και αν υπόκεινται στην καταβολή τέλους ιδιωτικής αντιγραφής, δεν τίθενται κατ' ανάγκην σε κυκλοφορία και δεν αποκτώνται στο έδαφος του κράτους μέλους το οποίο αφορά η ιδιωτική αντιγραφή. Επομένως, το γεγονός ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί η καταβολή διττής αποζημίωσης δεν θα πρέπει να οδηγήσει στον αποκλεισμό της δυνατότητας των κρατών μελών να απαιτούν την καταβολή τελών από τους παρόχους υπηρεσιών αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες σε χρήστες που διαμένουν στο έδαφός τους. Άλλως, δεν θα υπάρχει πραγματική αποζημίωση για την απώλεια που συνεπάγεται η δημιουργία ιδιωτικών αντιγράφων στο ως άνω πλαίσιο³⁸. Εν πάση περιπτώσει, τα τέλη ιδιωτικής αντιγραφής που καταβάλλονται στο οικείο κράτος μέλος επί των συσκευών οι οποίες είναι αναγκαίες για την αναφόρτωση περιεχομένου από υπηρεσία υπολογιστικού νέφους δεν συνιστούν διττή πληρωμή σε σχέση με την αμοιβή που θα πρέπει να καταβάλλει ο πάροχος της εν λόγω υπηρεσίας. Αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται στις εν λόγω συσκευές, οι οποίες συνεπάγονται την καταβολή του τέλους ιδιωτικού αντιγράφου, συνιστούν πράξεις ιδιωτικής αντιγραφής διακριτές από τις πραγματοποιηθείσες στην υπηρεσία στο υπολογιστικό νέφος. Καθεμιά από τις εν λόγω πράξεις αναπαραγωγής συνεπάγεται διακριτή απώλεια στο οικείο κράτος μέλος και απαιτεί την καταβολή δίκαιης αποζημίωσης.

2. Απόφαση *Padawan*

51. Δεδομένου ότι το Δικαστήριο εξέτασε για πρώτη φορά το ζήτημα της ιδιωτικής αντιγραφής και της δίκαιης αποζημίωσης στο σύνολό του με την απόφαση *Padawan*, είναι σκόπιμο να εξεταστεί η εν λόγω απόφαση λεπτομερέστερα.

52. Στην εν λόγω υπόθεση, ισπανική εταιρία συλλογικής διαχείρισης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας αξίωσε την είσπραξη προβλεπόμενου από την ισπανική νομοθεσία τέλους ιδιωτικής αντιγραφής από οντότητα που εμπορευόταν συσκευές CD, DVD και MP3. Η εν λόγω οντότητα αρνήθηκε την καταβολή με την αιτιολογία ότι η επιβολή του ως άνω τέλους αδιακρίτως στα εν λόγω υποθέματα ψηφιακής εγγραφής και ανεξαρτήτως της χρήσης για την οποία προορίζονται αντιβαίνει στην οδηγία 2001/29.

53. Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο επισήμανε ότι η παραγωγή αντιγράφου «από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί ως ιδιώτης πρέπει να θεωρηθεί ως πράξη επιζήμια για τον δημιουργό του οικείου έργου»³⁹. Καίτοι αναγνώρισε ότι το ως άνω πρόσωπο υποχρεούται κατ' αρχήν να ανορθώσει «τη ζημία που προξενεί η ως άνω αναπαραγωγή, χρηματοδοτώντας την αποζημίωση που θα καταβληθεί στον ως άνω δικαιούχο»⁴⁰, το Δικαστήριο επέστησε συγχρόνως την προσοχή στις σημαντικές πρακτικές δυσχέρειες προκειμένου να εντοπισθούν οι προσβολές των δικαιωμάτων εκ μέρους ιδιωτών χρηστών, καθώς και στο γεγονός ότι η ζημία που προκαλείται από τις εν λόγω επιμέρους προσβολές είναι ενδεχομένως ασήμαντη και, επομένως, δεν γεννά υποχρέωση πληρωμής.

54. Εν συνεχεία, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι «επιτρέπεται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν, για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημίωσης, “τέλος ιδιωτικής αντιγραφής”, το οποίο δεν βαρύνει τους εν λόγω ιδιώτες, αλλά εκείνους οι οποίοι προβαίνουν σε διάθεση εξοπλισμού, συσκευών και υλικών φορέων ψηφιακής αναπαραγωγής και οι οποίοι κατά συνέπεια διαθέτουν

³⁸ Η Γαλλική Κυβέρνηση επικαλέστηκε την απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, *Amazon.com International Sales κ.λπ.* (C-521/11, EU:C:2013:515, σκέψεις 64 και 65), στην οποία μνημονεύεται η δυνατότητα προσώπου που προκατέβαλε το εν λόγω τέλος σε κράτος μέλος που δεν είναι εδαφικώς αρμόδιο να ζητήσει την επιστροφή του, σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο.

³⁹ Απόφαση *Padawan* (σκέψη 44).

⁴⁰ Απόφαση *Padawan* (σκέψη 45).

από νομικής ή πραγματικής απόψεως τον ως άνω εξοπλισμό σε ιδιώτες ή παρέχουν σε αυτούς υπηρεσία αναπαραγωγής. Στο πλαίσιο του ως άνω συστήματος, η υποχρέωση καταβολής του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής βαρύνει τα πρόσωπα που προβαίνουν στη διάθεση του εξοπλισμού αυτού. Βεβαίως, σε ένα τέτοιο σύστημα, αντιθέτως προς ό,τι φαίνεται να επιτάσσει η αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29, υπόχρεοι για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημίωσης δεν είναι οι χρήστες προστατευόμενων αντικειμένων. Πρέπει εντούτοις να επισημανθεί ότι, αφενός, η δραστηριότητα των υπόχρεων της ως άνω χρηματοδότησεως, ήτοι η διάθεση στους ιδιώτες χρήστες εξοπλισμού, συσκευών και υποθεμάτων αναπαραγωγής, ή η υπηρεσία αναπαραγωγής την οποία παρέχουν, συνιστά την αναγκαία πραγματική προϋπόθεση ώστε τα φυσικά πρόσωπα να αποκτήσουν αντίγραφα για ιδιωτική χρήση. Αφετέρου, οι ως άνω υπόχρεοι ουδόλως εμποδίζονται να μετακυλίσουν το τέλος ιδιωτικής αντιγραφής στο αντίτιμο της διαθέσεως του εν λόγω εξοπλισμού, των συσκευών και των υποθεμάτων αναπαραγωγής ή στο αντίτιμο της παρασχεθείσας υπηρεσίας αναπαραγωγής. Συνεπώς, με το τέλος αυτό βαρύνεται εν τέλει ο ιδιώτης χρήστης που καταβάλλει την ως άνω τιμή. Υπ' αυτές τις συνθήκες, ο ιδιώτης χρήστης προς τον οποίο διατίθεται ο εξοπλισμός, οι συσκευές και τα υποθέματα ψηφιακής αναπαραγωγής ή ο οποίος λαμβάνει υπηρεσία αναπαραγωγής πρέπει να θεωρείται, στην πραγματικότητα, ως ο "έμμεσος οφειλέτης" της δίκαιης αποζημίωσης»⁴¹.

55. Εν συνεχεία, το Δικαστήριο έκρινε ότι, δεδομένου ότι το σύστημα επιβολής τέλους επιτρέπει στον οφειλέτη αποζημίωσης προς τις εταιρίες συλλογικής διαχείρισης που ενεργούν για λογαριασμό των κατόχων των δικαιωμάτων να ανακτήσει το εν λόγω κόστος από ιδιώτες χρήστες κατά την αγορά, για παράδειγμα, εξοπλισμού αναπαραγωγής, το εν λόγω σύστημα πρέπει να θεωρηθεί κατ' αρχήν σύμφωνο με τη «δέουσα ισορροπία» που απαιτείται μεταξύ των συμφερόντων των δικαιούχων και άλλων προσώπων⁴².

56. Το Δικαστήριο έκρινε, επίσης, ότι υφίστατο αναγκαίος σύνδεσμος μεταξύ της επιβολής του τέλους σε ιδιώτες καταναλωτές και της πιθανής ζημίας που μπορούσε να προκαλέσει η ιδιωτική αντιγραφή στους δικαιούχους. Δεδομένου ότι τεκμαίρεται ότι οι εν λόγω καταναλωτές επωφελούνται πλήρως και «κάνουν χρήση όλων των σχετικών με τον εν λόγω εξοπλισμό λειτουργιών, περιλαμβανομένης της λειτουργίας της αντιγραφής», εξ αυτού συνάγεται ότι απλώς και μόνο η ικανότητα του ως άνω εξοπλισμού ή των ως άνω συσκευών να παράγουν αντίγραφα «αρκεί για να δικαιολογήσει την επιβολή του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι ο εν λόγω εξοπλισμός ή συσκευές έχουν διατεθεί στα φυσικά πρόσωπα υπό την ιδιότητά τους ως ιδιωτών χρηστών.»⁴³

⁴¹ Απόφαση Padawan (σκέψεις 46-48).

⁴² Απόφαση Padawan (σκέψη 49). Η επιδίωξη ισορροπίας στο πλαίσιο των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μπορεί επίσης να αναδείξει την αναγκαιότητα συμβιβασμού των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που κατοχυρώνονται στο άρθρο 17, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), της ελευθερίας έκφρασης και πληροφόρησης που εγγυάται το άρθρο 11 του Χάρτη, καθώς και του δημοσίου συμφέροντος. Βλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2021, VG Bild-Kunst (C-392/19, EU:C:2021:181, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Βλ. επίσης για μια γενική εξέταση της φύσης και της πολυπλοκότητας των εξαιρέσεων και των περιορισμών που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2001/29, απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Funke Medien NRW (C-469/17, EU:C:2019:623, σκέψεις 34 έως 54). Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι οι εξαιρέσεις που προβλέπει το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/29 πρέπει να εφαρμόζονται τηρουμένης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, η οποία συνιστά γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 του Χάρτη, το οποίο, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, επιτάσσει να μην αντιμετωπίζονται παρόμοιες καταστάσεις κατά τρόπο διαφορετικό, ούτε διαφορετικές καταστάσεις καθ' όμοιο τρόπο, εκτός αν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς. Απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, Microsoft Mobile Sales International κ.λπ. (C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 44).

⁴³ Απόφαση Padawan (σκέψεις 55 και 56).

3. Ανάλυση

57. Όπως προεκτέθηκε, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη που επιλέγουν να θεσπίσουν εξαίρεση «ιδιωτικής χρήσης» υποχρεούνται να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, την πραγματική είσπραξη της δίκαιης αποζημίωσης που προορίζεται για την αποκατάσταση της ζημίας των δικαιούχων⁴⁴. Δεδομένου ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει προαιρετικό χαρακτήρα και δεν διευκρινίζει περαιτέρω τις διάφορες παραμέτρους του συστήματος δίκαιης αποζημίωσης τη θέσπιση του οποίου επιβάλλει, είναι σαφές ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν κατ' ανάγκην ευρεία διακριτική ευχέρεια για τη διαμόρφωση των παραμέτρων αυτών στο εσωτερικό δίκαιό τους⁴⁵. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη μπορούν να προσδιορίζουν τους υπόχρεους καταβολής της δίκαιης αποζημίωσης⁴⁶ καθώς και τη μορφή, τη διαδικασία καταβολής και το ενδεχόμενο ύψος της εν λόγω αποζημίωσης, τηρώντας την οδηγία 2001/29 και, γενικότερα, το δίκαιο της Ένωσης, έστω και αν, όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο, το ζήτημα της δίκαιης αποζημίωσης αποτελεί αυτό καθαυτό αυτόνομη έννοια του δικαίου της Ένωσης.⁴⁷ Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 35 και 38 της οδηγίας 2001/29, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β' αυτής εκφράζει τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να θεσπίσει ειδικό σύστημα αποζημίωσης του οποίου η εφαρμογή ενεργοποιείται από το μαχητό τεκμήριο, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, της ύπαρξης ζημίας εις βάρος των δικαιούχων, η οποία ζημία δημιουργεί, κατ' αρχήν, υποχρέωση αποζημίωσής τους από τους χρήστες⁴⁸.

58. Δεδομένου ότι η δυνατότητα αντιγραφής –ιδίως στο ψηφιακό περιβάλλον– είναι πανταχού παρούσα και ευρέως διαδεδομένη, ο νομοθέτης της Ένωσης εισήγαγε την εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, με σκοπό να διασφαλίσει ότι οι δικαιούχοι δεν υφίστανται αδικαιολόγητη ζημία⁴⁹ λόγω της αντιγραφής⁵⁰. Όταν επιλέγουν να θεσπίσουν την προβλεπόμενη στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της

⁴⁴ Απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, EGEDA κ.λπ. (C-470/14, EU:C:2016:418, σκέψη 21).

⁴⁵ Το εύρος της διακριτικής ευχέρειας που έχουν τα κράτη μέλη στη διάθεσή τους για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο συγκεκριμένης εξαίρεσης ή συγκεκριμένου περιορισμού από τον κατάλογο του άρθρου 5, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2001/29 πρέπει να κρίνεται κατά περίπτωση, ιδίως βάσει του γράμματος της επίμαχης διάταξης, δεδομένου ότι ο επιδιωκόμενος από τον νομοθέτη της Ένωσης βαθμός εναρμόνισης των εξαίρεσεων και των περιορισμών αποτελεί, στην πραγματικότητα, συνάρτηση του αντικτύπου τους στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29. Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Funke Medien NRW (C-469/17, EU:C:2019:623, σκέψη 40).

⁴⁶ Υπό τον όρο ότι το κόστος της αποζημίωσης βαρύνει εν τέλει τον ιδιώτη χρήστη. Λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών δυσχερειών που συνεπάγεται η είσπραξη δίκαιης αποζημίωσης από ιδιώτες χρήστες, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν τη χρηματοδότηση της εν λόγω δίκαιης αποζημίωσης μέσω τέλους επιβαλλόμενου σε πρόσωπα που θέτουν στη διάθεση φυσικών προσώπων εξοπλισμό, συσκευές και υποθέματα αναπαραγωγής. Δεδομένου ότι το τέλος ιδιωτικής αντιγραφής μπορεί να μετακυλισθεί στον ιδιώτη χρήστη μέσω της συμπερίληψής του στην τιμή διάθεσης του εξοπλισμού, των συσκευών και των υποθεμάτων αναπαραγωγής ή στην τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας αντιγραφής, το εν λόγω σύστημα είναι αποδεκτό καθόσον με το τέλος αυτό βαρύνεται εν τέλει ο ιδιώτης χρήστης. Αντιθέτως, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 δεν επιτρέπει σύστημα δίκαιης αποζημίωσης για ιδιωτική αντιγραφή το οποίο να χρηματοδοτείται από τον γενικό κρατικό προϋπολογισμό, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατό να διασφαλιστεί ότι το κόστος της δίκαιης αυτής αποζημίωσης βαρύνει όσους έχουν αντίγραφο για ιδιωτική χρήση. Πρβλ. απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, EGEDA κ.λπ. (C-470/14, EU:C:2016:418, σκέψεις 33 έως 42).

⁴⁷ Απόφαση Padawan (σκέψη 37).

⁴⁸ Βλ. αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2013, Amazon.com International Sales κ.λπ. (C-521/11, EU:C:2013:515, σκέψη 40), και της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, Microsoft Mobile Sales International κ.λπ. (C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 26).

⁴⁹ Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 επιβάλλει στο κράτος μέλος –το οποίο εισήγαγε στο εσωτερικό δίκαιό του την εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής– υποχρέωση αποτελέσματος, υπό την έννοια ότι το κράτος αυτό οφείλει να διασφαλίσει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, την πραγματική είσπραξη της δίκαιης αποζημίωσης η οποία προορίζεται να αποζημιώσει τους δημιουργούς που υπέστησαν τη γενομένη ζημία, μεταξύ άλλων αν η ζημία αυτή προκλήθηκε στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους. Συναφώς, τεκμαίρεται ότι η ζημία που υπέστη ο δικαιούχος λόγω της ιδιωτικής αντιγραφής γεννάται στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο τελικός χρήστης. Απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Amazon.com International Sales κ.λπ. (C-521/11, EU:C:2013:515, σκέψεις 57 και 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁵⁰ Υπενθυμίζεται ότι η εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής εφαρμόζεται μόνον όταν η αναπαραγωγή για ιδιωτική χρήση πραγματοποιείται από νόμιμη πηγή. Με την απόφαση της 10ης Απριλίου 2014, ACI Adam κ.λπ. (C-435/12, EU:C:2014:254), το Δικαστήριο έκρινε ότι σύστημα τέλους ιδιωτικής αντιγραφής το οποίο δεν διακρίνει μεταξύ αναπαραγωγών από νόμιμη πηγή και αναπαραγωγών από παράνομη πηγή δεν επιτυγχάνει τη δέουσα ισορροπία μεταξύ δικαιούχου και χρηστών.

οδηγίας 2001/29 εξαίρεση της ιδιωτικής αντιγραφής στο εθνικό δίκαιό τους, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβλέπουν, μεταξύ άλλων, την καταβολή δίκαιης αποζημίωσης στον δικαιούχο.

59. Δίκαιη είναι η αποζημίωση η οποία δεν συνιστά υπερβάλλουσα ή ελλιπή αποζημίωση⁵¹ των δικαιούχων για τη ζημία που υπέστησαν λόγω της ιδιωτικής αντιγραφής. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/19 απαίτηση περί δίκαιης αποζημίωσης σε σχέση με την εν λόγω αντιγραφή υποκαθιστά ή προσεγγίζει, ως εκ της φύσεώς της, τη ζημία που προκλήθηκε στους δικαιούχους. Λαμβανομένου υπόψη του ιδιωτικού χαρακτήρα της εν λόγω αντιγραφής, ο έλεγχος ή ο εντοπισμός της είναι δυσχερής –για την ακρίβεια, ουσιαστικά αδύνατος– και, επομένως, το Δικαστήριο αναγνώρισε τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν, εντός του πλαισίου της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν, ορισμένα μαχητά τεκμήρια όσον αφορά την ιδιωτική αντιγραφή⁵².

60. Όπως επισήμανε το Δικαστήριο στη σκέψη 51 της απόφασης της 11ης Ιουλίου 2013, *Amazon.com International Sales κ.λπ.* (C-521/11, EU:C:2013:515), τα συστήματα αμοιβής για την ιδιωτική αντιγραφή είναι, επί του παρόντος, κατ' ανάγκην ασαφή ως προς τα περισσότερα υποθέματα εγγραφής, καθόσον είναι αδύνατον στην πράξη να καθοριστεί ποιο έργο αναπαρήχθη, από ποιον χρήστη και σε ποιο υπόθεμα⁵³. Σε σχέση με εξοπλισμό, συσκευές και υποθέματα ψηφιακής αναπαραγωγής, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι το ποσό ενός τέτοιου τέλους το οποίο καθορίζεται εκ των προτέρων, δεν μπορεί, προφανώς, να προσδιοριστεί βάσει του κριτηρίου της πραγματικής ζημίας, καθώς η έκτασή της δεν είναι γνωστή κατά τον χρόνο που τίθενται σε κυκλοφορία οι σχετικές συσκευές στο εθνικό έδαφος. Επομένως, το τέλος αυτό πρέπει κατ' ανάγκην να προσδιορίζεται κατ' αποκοπήν⁵⁴.

61. Επίσης, προκύπτει σαφώς από την αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας 2001/29 ότι στις περιπτώσεις στις οποίες έχει ήδη καταβληθεί στους δικαιούχους αμοιβή «σε κάποια άλλη μορφή, λ.χ. ως τμήμα των τελών εκδόσεως αδειας», πιθανόν να μην οφείλεται ειδική ή χωριστή πληρωμή⁵⁵. Ενδέχεται μάλιστα, όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας 2001/29, να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η «ζημία του δικαιούχου θα ήταν ασήμαντη [και] πιθανόν να μην προκύπτει υποχρέωση πληρωμής». Επισημαίνεται επίσης ότι, κατά το άρθρο 6 της οδηγίας 2001/29, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο στην απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, *Corydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 72), το οικείο κράτος μέλος μπορεί να εξαρτήσει το συγκεκριμένο επίπεδο της αποζημίωσης που οφείλεται στους

⁵¹ Οι εν λόγω καταστάσεις δεν επιτυγχάνουν την ισορροπία που επιτάσσει η αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29. Αποφάσεις της 12ης Νοεμβρίου 2015, *Hewlett-Packard Belgium* (C-572/13, EU:C:2015:750, σκέψη 86), και της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, *Microsoft Mobile Sales International κ.λπ.* (C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 51).

⁵² Απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, *Amazon.com International Sales κ.λπ.* (C-521/11, EU:C:2013:515, σκέψεις 41 έως 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁵³ Βλ. επίσης απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, *Microsoft Mobile Sales International κ.λπ.* (C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 35). Είναι, ως εκ τούτου, αληθές ότι, από αμιγώς θεωρητικής απόψεως, η καταβολή του εν λόγω τέλους δεν υποκαθιστά την εξατομικευμένη εκτίμηση της ζημίας που υφίσταται ο δικαιούχος σε κάθε περίπτωση.

⁵⁴ Απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2015, *Hewlett-Packard Belgium* (C-572/13, EU:C:2015:750, σκέψεις 70 και 71).

⁵⁵ Στις προτάσεις του στην υπόθεση *Corydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2014:2001, σημεία 60 και 61), ο γενικός εισαγγελέας P. Cruz Villalón επισήμανε ότι, με την αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας 2001/29 διευκρινίζεται ότι, «όταν στους δικαιούχους έχει ήδη καταβληθεί αμοιβή σε κάποια άλλη μορφή, λ.χ. ως τμήμα των τελών εκδόσεως αδειας, πιθανόν να μην οφείλεται ειδική ή χωριστή πληρωμή». Κατ' αυτόν, «[ε]κ της εν λόγω αιτιολογικής σκέψεως θα μπορούσε να συναχθεί ότι η οδηγία 2001/29 επιφορτίζει τα κράτη μέλη με την ευθύνη να αποφασίσουν για τη σκοπιμότητα αποφυγής οιασδήποτε υπεραντισταθμίσεως, ήτοι με την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε οι χρήστες να μην καλούνται να καταβάλλουν δύο φορές το τέλος ιδιωτικής αντιγραφής που προορίζεται για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημίωσης, ήτοι μία φορά επ' ευκαιρία της νόμιμης αγοράς των αρχείων στα οποία περιέχονται τα έργα και, εκ νέου, επ' ευκαιρία της αγοράς των υλικών φορέων αναπαραγωγής, όπως ενδεχομένως συμβαίνει στην περίπτωση της υποθέσεως της κύριας δίκης».

δικαιούχους από την εφαρμογή τεχνολογικών μέτρων προκειμένου να ενθαρρύνει τους δικαιούχους να λάβουν τα μέτρα αυτά και να συμβάλουν οικειοθελώς στην ορθή εφαρμογή της εξαίρεσης της ιδιωτικής αντιγραφής.

62. Επιπλέον, στη σκέψη 78 της απόφασης της 27ης Ιουνίου 2013, VG Wort κ.λπ. (C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:426), το Δικαστήριο έκρινε ότι «[σ]την περίπτωση που οι αναπαραγωγές πραγματοποιούνται με ενιαία διαδικασία, μέσω αλυσίδας συσκευών, είναι επίσης θεμιτό τα κράτη μέλη να ανατρέξουν στα στάδια που προηγούνται της αντιγραφής και να θεσπίσουν, ενδεχομένως, ένα σύστημα βάσει του οποίου η δίκαιη αποζημίωση καταβάλλεται από τα πρόσωπα που διαθέτουν μία συσκευή που αποτελεί μέρος της αλυσίδας αυτής η οποία χρησιμοποιείται στην εν λόγω διαδικασία κατά μη αυτόνομο τρόπο, στον βαθμό που τα εν λόγω πρόσωπα έχουν τη δυνατότητα να μετακυλίσουν το κόστος του τέλους στους πελάτες τους. Εν πάση περιπτώσει, το συνολικό ποσό της δίκαιης αποζημίωσης που οφείλεται σε αντιστάθμιση της ζημίας που υπέστησαν οι δικαιούχοι ως απόρροια αυτής της ενιαίας διαδικασίας, δεν πρέπει να είναι διαφορετικό, κατ' ουσίαν, από αυτό που ορίστηκε για την αναπαραγωγή μέσω μίας μόνο συσκευής».

63. Παρεμπιπτόντως, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο ο νομοθέτης της Ένωσης να επανεξετάσει τη συγκεκριμένη πτυχή του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29⁵⁶. Ο όρος «δίκαιη αποζημίωση» είναι τόσο ευρύς και δεκτικός διαφορετικών ερμηνειών ώστε να καθιστά αναπόφευκτο κάποιον βαθμό υποκειμενικής εκτίμησης. Πέραν της καθοδήγησης που παρέχουν το άρθρο 5, παράγραφος 5, και ορισμένες αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας 2001/29, ιδίως οι αιτιολογικές σκέψεις 31 και 35, δεν υπάρχουν πολλοί άλλοι νομικοί κανόνες οι οποίοι μπορούν να καθοδηγήσουν με χρήσιμο τρόπο είτε τα εθνικά δικαστήρια είτε το Δικαστήριο όσον αφορά την (ενδεχόμενη) αποζημίωση που μπορεί να θεωρηθεί «δίκαιη» υπό τις παρούσες συνθήκες⁵⁷.

64. Συναφώς, το άρθρο 5, παράγραφος 5, της οδηγίας 2001/29 προβλέπει, κατ' ουσίαν, ότι οι εξαιρέσεις ή οι περιορισμοί του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της ίδιας οδηγίας δεν πρέπει να αντίκεινται στην κανονική εκμετάλλευση⁵⁸ του έργου ή άλλου προστατευόμενου αντικειμένου ούτε να θίγουν αδικαιολογήτως τα έννομα συμφέροντα⁵⁹ του δικαιούχου.

4. Εφαρμογή των ως άνω αρχών στην υπό κρίση υπόθεση

65. Εν προκειμένω, πρέπει να εκτιμηθεί κατά πόσον οι δικαιούχοι έχουν (ενδεχομένως) δικαίωμα να λάβουν (επιπρόσθετη) αποζημίωση για τη διάθεση χωρητικότητας μνήμης στο υπολογιστικό νέφος σε φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση⁶⁰, δεδομένου ότι, κατά τα φαινόμενα, η εθνική νομοθεσία προβλέπει ήδη την καταβολή τελών για ένα ευρύτατο φάσμα κατονομαζόμενων υποθεμάτων.

⁵⁶ Επιπλέον, οι κατευθυντήριες γραμμές που διατυπώνονται στην απόφαση Padawan πρέπει παρ' αυτά να ερμηνεύονται λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου και υπό το πρίσμα της τεχνολογίας και των συνηθειών των χρηστών το 2010, έτος έκδοσης της απόφασης, παρότι το Δικαστήριο εξειδίκευσε συστηματικά την εν λόγω νομολογία σε μεταγενέστερες υποθέσεις.

⁵⁷ Η διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2001/29 είναι, επομένως, σημαντική, παρότι δεν πρέπει να χρησιμοποιείται κατά τρόπο ώστε να διακυβεύονται οι σκοποί της οδηγίας οι οποίοι συνίστανται στην καθιέρωση υψηλού επιπέδου προστασίας των δημιουργών και στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Funke Medien NRW (C-469/17, EU:C:2019:623, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι από την αιτιολογική σκέψη 44 της οδηγίας 2001/29 προκύπτει ότι βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να προβλέψει ότι η εμβέλεια των εξαιρέσεων και περιορισμών μπορεί να περιοριστεί ακόμη περισσότερο όσον αφορά ορισμένες νέες χρήσεις έργων προστατευόμενων με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή άλλων προστατευόμενων αντικειμένων. Βλ. απόφαση της 10ης Απριλίου 2014, ACI Adam κ.λπ. (C-435/12, EU:C:2014:254, σκέψη 27).

⁵⁸ Όροι οι οποίοι επίσης δεν ορίζονται.

⁵⁹ Όροι οι οποίοι επίσης δεν ορίζονται.

⁶⁰ Και για σκοπούς που δεν είναι ούτε άμεσα ούτε έμμεσα εμπορικοί.

66. Κάθε στάδιο της διαδικασίας αναφόρτωσης και καταφόρτωσης στο υπολογιστικό νέφος περιεχομένου που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας από συσκευές ή υποθέματα όπως έξυπνα τηλέφωνα αποτελεί αναπαραγωγή του εν λόγω περιεχομένου η οποία, κατ' αρχήν, συνιστά παράβαση του άρθρου 2 της οδηγίας 2001/29, εκτός εάν η εν λόγω αναπαραγωγή δικαιολογείται βάσει εξαίρεσης ή περιορισμού δυνάμει του άρθρου 5 της εν λόγω οδηγίας. Δεδομένου ότι σκοπός τόσο του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', όσο και του άρθρου 5, παράγραφος 5, της οδηγίας 2001/29 είναι να αποφευχθεί τόσο η υπερβάλλουσα όσο και η ελλιπής αποζημίωση του δικαιούχου και, επομένως, να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων του ιδιώτη χρήστη και του δικαιούχου, τίθεται το ζήτημα αν πρέπει να καταβάλλεται χωριστό τέλος σε σχέση με κάθε στάδιο της εν λόγω αλληλουχίας αντιγραφών, συμπεριλαμβανομένης της αναπαραγωγής/αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος, δεδομένου ότι ο χρήστης ενδέχεται να έχει ήδη καταβάλει προσήκον τέλος για τις συσκευές και τα υποθέματα που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αλληλουχία αντιγραφών⁶¹.

67. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 7ης Ιουλίου 2021, τόσο η Austro-Mechana όσο και η Αυστριακή Κυβέρνηση διευκρίνισαν ότι στην Αυστρία δεν καταβάλλεται τέλος ιδιωτικής αντιγραφής σε σχέση με συσκευές, αλλά μόνον σε σχέση με υποθέματα. Με την επιφύλαξη του σχετικού ελέγχου, που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διενεργήσει, ο ισχυρισμός αυτός φαίνεται να επαληθεύεται στη μελέτη με τίτλο «Private Copying Global Study 2020»⁶². Επισημαίνεται, εντούτοις⁶³, ότι, κατά την εν λόγω μελέτη, τέλη καταβάλλονται σε σχέση με πολύ ευρύ φάσμα υποθεμάτων⁶⁴. Συγκεκριμένα, τέλος φαίνεται ότι καταβάλλεται, μεταξύ άλλων, επί ενσωματωμένης μνήμης σε κινητά τηλέφωνα με αναπαραγωγή μουσικής ή/και εικόνας, ενσωματωμένης μνήμης σε φάσμα υπολογιστών και ταμπλετών, έξυπνων ρολογιών με ενσωματωμένη μνήμη, DVD, μονάδων USB κ.λπ. Δεν καταβάλλεται τέλος σε σχέση με την παροχή χωρητικότητας μνήμης στο υπολογιστικό νέφος⁶⁵. Στην εν λόγω μελέτη, όσον αφορά την Αυστρία, στην ενότητα με τίτλο «Explanation on Developments» (Επεξήγηση εξελίξεων) διευκρινίζεται ότι «παρατηρείται, εντούτοις, σημαντική μείωση των πωλήσεων φυσικών υποθεμάτων, εξαιρουμένων κινητών τηλεφώνων. Οι άνθρωποι στηρίζονται ολοένα και περισσότερο στο υπολογιστικό νέφος για υπηρεσίες ιδιωτικής αντιγραφής ή/και μετάδοσης συνεχούς ροής. Επομένως, η επιβολή τέλους για την ιδιωτική αντιγραφή στο υπολογιστικό νέφος είναι ο άμεσος στρατηγικός στόχος της Austro-Mechana».

68. Επομένως, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο και με την επιφύλαξη του σχετικού ελέγχου από το αιτούν δικαστήριο, φαίνεται ότι η συμπεριφορά ιδιωτικής αντιγραφής των φυσικών προσώπων⁶⁶ εξελίσσεται και ότι έμφαση δίνεται μάλλον σε περιορισμένο αριθμό συσκευών και υποθεμάτων, όπως έξυπνα τηλέφωνα και ταμπλέτες, σε συνδυασμό με υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, παρά σε ευρύ φάσμα μεμονωμένων συσκευών και

⁶¹ Η ύπαρξη τέτοιων τελών φαίνεται ότι διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, καθόσον συγκεκριμένη συσκευή (προσωπικός υπολογιστής ή έξυπνο τηλέφωνο) ενδέχεται να υπόκειται σε τέλος σε ένα κράτος μέλος και να μην υπόκειται σε κανένα τέλος σε άλλο κράτος μέλος. Το ίδιο μπορεί να συμβαίνει με τα ποσά των εν λόγω τελών, τα οποία μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών. Συναφώς, βλ. Private Copying Global Study 2020. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.irma.asso.fr/IMG/pdf/sg20-1067_private_copying_global_study_2020_2020-11-23_en.pdf. Από την ως άνω μελέτη προκύπτει, για παράδειγμα, ότι στην Ιρλανδία εφαρμόζεται μεν εξαίρεση ιδιωτικής αντιγραφής βάσει του άρθρου 101 του Copyright and Related Rights Act, 2000 (νόμου του 2000 περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων), πλην όμως δεν προβλέπεται τέλος για την ιδιωτική αντιγραφή.

⁶² Βλ. σ. 286-296 της μελέτης.

⁶³ Βλ. σ. 286-296 της μελέτης.

⁶⁴ Συναφώς, η Strato προσάρτησε επίσης στο δικόγραφο των παρατηρήσεών της κατάλογο των τιμών της Austro-Mechana για υποθέματα αποθήκευσης που κυκλοφόρησαν στην αγορά από την 1η Ιανουαρίου 2018. Βλ. παράρτημα 12.

⁶⁵ Η Strato επισημαίνει ότι, επί του παρόντος, κανένα κράτος μέλος δεν προβλέπει τέλος ιδιωτικής αντιγραφής σε σχέση με υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 7ης Ιουλίου 2021, η Γαλλική Κυβέρνηση επισήμανε ότι η Γαλλία προβλέπει τέλος για υπηρεσίες προσωπικής εγγραφής βίντεο σε δίκτυο.

⁶⁶ Τουλάχιστον στην Αυστρία, αλλά υποθέτω και σε όλα τα κράτη μέλη.

υποθεμάτων. Επιπλέον, με την επιφύλαξη του σχετικού ελέγχου από το αιτούν δικαστήριο, φαίνεται ότι τα τέλη επιβάλλονται μάλλον στις συσκευές και τα υποθέματα παρά στις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους.

69. Το δικαίωμα δίκαιης αποζημίωσης βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 γεννάται από το μαχητό τεκμήριο, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, της ύπαρξης ζημίας προκληθείσας σε δικαιούχους και συνεπάγεται, κατ' αρχήν, υποχρέωση αποζημίωσής τους από τους χρήστες. Συναφώς, όταν εκτιμάται η ζημία που υπέστησαν οι δικαιούχοι, υφίσταται, ειδικότερα, μαχητό τεκμήριο ότι τα φυσικά πρόσωπα επωφελούνται πλήρως της χωρητικότητας αναπαραγωγής και αποθήκευσης ηλεκτρονικών συσκευών ή υποθεμάτων που τίθενται στη διάθεσή τους⁶⁷. Επιπλέον, τεκμαίρεται ότι η ζημία που υπέστη ο δικαιούχος λόγω της ιδιωτικής αντιγραφής γεννάται στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο τελικός χρήστης⁶⁸.

70. Κατά τη γνώμη μου, λαμβανομένου υπόψη του κατ' ανάγκην ασαφούς χαρακτήρα των κατ' αποκοπήν τελών που επιβάλλονται σε συσκευές ή υποθέματα, πρέπει να επιδειχθεί προσοχή προτού συνδυαστούν τα εν λόγω κατ' αποκοπήν τέλη με άλλα συστήματα αμοιβής ή προστεθούν σε αυτά άλλα τέλη σε σχέση με υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, χωρίς την προηγούμενη διεξαγωγή εμπειρικής μελέτης επί του θέματος –και, ειδικότερα, χωρίς να διαπιστωθεί αν προκαλείται επιπρόσθετη ζημία σε δικαιούχους λόγω της συνδυασμένης χρήσης τέτοιων συσκευών/υποθεμάτων και υπηρεσιών–, δεδομένου ότι μια τέτοια ενέργεια μπορεί να συνεπάγεται υπεραντιστάθμιση και να διαταράξει την ισορροπία μεταξύ δικαιούχων και χρηστών για την οποία γίνεται λόγος στην αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29.

71. Εάν δεν ληφθεί υπόψη η αναπαραγωγή/αποθήκευση στο υπολογιστικό νέφος, υφίσταται κίνδυνος αρνητικής αντιστάθμισης της ζημίας που υπέστη ο δικαιούχος. Εντούτοις, δεδομένου ότι η αναφόρτωση και η καταφόρτωση στο υπολογιστικό νέφος περιεχομένου προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας με τη χρήση συσκευών ή υποθεμάτων θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ενιαία διαδικασία για σκοπούς ιδιωτικής αντιγραφής, τα κράτη μέλη δύναται, λαμβανομένης υπόψη της ευρείας διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν, να θεσπίσουν, κατά περίπτωση, σύστημα στο οποίο δίκαιη αποζημίωση καταβάλλεται μόνο σε σχέση με συσκευές ή υποθέματα που αποτελούν αναγκαίο μέρος της διαδικασίας αυτής, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό αντικατοπτρίζει τη ζημία που προκαλείται στον δικαιούχο από την εν λόγω διαδικασία.

72. Ανακεφαλαιώνοντας, επομένως, δεν απαιτείται η καταβολή χωριστού τέλους ή χωριστής αμοιβής όσον αφορά την αναπαραγωγή από φυσικό πρόσωπο για προσωπικούς σκοπούς, με τη χρήση υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους που παρέχει τρίτος, υπό την προϋπόθεση ότι τα τέλη που καταβάλλονται σε σχέση με τις συσκευές/τα υποθέματα στο σχετικό κράτος μέλος αντικατοπτρίζουν επίσης τη ζημία που προκαλείται στον δικαιούχο από την εν λόγω αναπαραγωγή. Εάν το κράτος μέλος έχει επιλέξει, στην πραγματικότητα, να θεσπίσει σύστημα επιβολής τέλους σε σχέση με συσκευές/υποθέματα, το αιτούν δικαστήριο μπορεί, κατ' αρχήν, να

⁶⁷ Διατηρώ ορισμένες επιφυλάξεις όσον αφορά τέτοιου είδους τεκμήρια, δεδομένου ότι η εμφάνιση διαδικτυακών υπηρεσιών οι οποίες παρέχουν άδεια χρήσης περιεχομένου προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως βιβλίων, μουσικής και ταινιών, ενδέχεται να μειώσει σημαντικά την αντιγραφή από φυσικά πρόσωπα περιεχομένου προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας κατά παράβαση του άρθρου 2 της οδηγίας 2001/29. Θεωρώ ότι πρέπει να θεσπιστούν τέλη ώστε να ληφθεί υπόψη το εν λόγω φαινόμενο, καθώς και το γεγονός ότι συσκευές και υποθέματα ενδέχεται να χρησιμοποιούνται ολόένα και περισσότερο για την αποθήκευση περιεχομένου το οποίο δεν συνιστά προσβολή του δικαιώματος αναπαραγωγής, όπως προσωπικών φωτογραφιών του ιδιοκτήτη της συσκευής.

⁶⁸ Όσον αφορά το ζήτημα αυτό, το γεγονός ότι η Strato ενδέχεται να κατέβαλε τέλη, όπως υποστηρίζει, για τους διακομιστές της στη Γερμανία είναι εν πολλοίς αλυσιτελές στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης. Εάν πρέπει να καταβληθούν τέλη σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους σε φυσικά πρόσωπα που διαμένουν στην Αυστρία, τα εν λόγω τέλη πρέπει να καταβληθούν στην Αυστρία. Εντούτοις, βάσει της απόφασης της 11ης Ιουλίου 2013, Amazon.com International Sales κ.λπ. (C-521/11, EU:C:2013:515, σκέψη 37), η Strato ενδέχεται να μπορεί να επιδώσει την επιστροφή (μέρους) των τελών που κατέβαλε στη Γερμανία.

θεωρήσει ότι το εν λόγω τέλος συνιστά, αυτό καθεαυτό, «δίκαιη αποζημίωση» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, εκτός εάν ο δικαιούχος (ή ο εκπρόσωπός του) είναι σε θέση να αποδείξει σαφώς ότι η σχετική καταβολή είναι ανεπαρκής υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις.

73. Η εκτίμηση αυτή –η οποία απαιτεί σημαντική εξειδίκευση στην οικονομική επιστήμη και εποπτεία αρκετών βιομηχανικών κλάδων– πρέπει να διενεργηθεί σε εθνικό επίπεδο από το αιτούν δικαστήριο.

V. Πρόταση

74. Κατόπιν των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Oberlandesgericht Wien (εφετείου Βιέννης, Αυστρία) ως εξής:

Η φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο» του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, περιλαμβάνει αναπαραγωγή που βασίζεται σε υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους παρεχόμενες από τρίτο.

Δεν απαιτείται η καταβολή χωριστού τέλους ή χωριστής αμοιβής όσον αφορά την αναπαραγωγή από φυσικό πρόσωπο για προσωπικούς σκοπούς, με τη χρήση υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους που παρέχει τρίτος, υπό την προϋπόθεση ότι τα τέλη που καταβάλλονται σε σχέση με τις συσκευές/τα υποθέματα στο σχετικό κράτος μέλος αντικατοπτρίζουν επίσης τη ζημία που προκαλείται στον δικαιούχο από την εν λόγω αναπαραγωγή. Εάν το κράτος μέλος έχει επιλέξει, στην πραγματικότητα, να θεσπίσει σύστημα επιβολής τέλους σε σχέση με συσκευές/υποθέματα, το αιτούν δικαστήριο μπορεί, κατ' αρχήν, να θεωρήσει ότι το εν λόγω τέλος συνιστά, αυτό καθεαυτό, «δίκαιη αποζημίωση» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, εκτός εάν ο δικαιούχος (ή ο εκπρόσωπός του) είναι σε θέση να αποδείξει σαφώς ότι η σχετική καταβολή είναι ανεπαρκής υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις.